

Управління з гуманітарних питань
Краматорської міської ради
Центральна міська публічна бібліотека
Організаційно-методичний відділ

Практичні поради фахівцям

Випуск 15

Нотатки

до складання річного плану
роботи бібліотеки на 2022 рік

2021 р. м. Краматорськ

Практичні поради фахівцям: Нотатки до складання річного плану роботи бібліотеки на 2022 рік. Вип.15 / Центральна міська публічна бібліотека; ДЦБ ім. О. Пушкіна; укладач, заступник директора ЦМПБ Кириленко Т.М. – Краматорськ, 2021. – 64 с.

Шановні колеги!

Розпочинаємо планувати!

Сучасна бібліотека – ресурс для розвитку громади

1. ОСНОВНІ ЗАВДАННЯ І ПРІОРИТЕТНІ НАПРЯМКИ РОБОТИ НА 2022р.

У 2022 році діяльність бібліотек ЦМПБ буде спрямовано на підвищення якості життя громади міста, надання рівного доступу до інформації, знань, національного та світового культурного надбання; консолідацію суспільства; дотримання європейських цінностей, інтеграцію у європейське співтовариство.

Бібліотека реалізовуватиме такі завдання:

□ виконання «СТРАТЕГІЇ РОЗВИТКУ ЦЕНТРАЛЬНОЇ МІСЬКОЇ ПУБЛІЧНОЇ БІБЛІОТЕКИ КРАМАТОРСЬКОЇ МІСЬКОЇ РАДИ НА 2021-2023 РОКИ»;

□ участь у реалізації Стратегії розвитку читання в Україні на 2021-2025 роки “Читання як життєва стратегія”;

□ участь у національній кампанії з цифрової грамотності «Будь на часі!» у ролі хабів цифрової освіти, залучення зацікавлених користувачів бібліотеки до навчання на сайті «Дія. Цифрова освіта» (osvita.diiia.gov.ua), зокрема через форми дистанційної комунікації;

□ реалізація «Цілей сталого розвитку України до 2030 року» засобами соціокультурної діяльності та об’єктивного інформування щодо забезпечення зайнятості, навчання, поліпшення здоров’я людей, включення в соціальну комунікацію, формування сприятливого довкілля;

□ забезпечення попиту громади на соціокультурну та інформаційну підтримку в умовах пандемії COVID-19;

□ проєктна діяльність щодо отримання грантового фінансування для поповнення бібліотечного фонду, модернізації послуг бібліотечного, інформаційного, соціокультурного спрямування, матеріально-технічної бази;

□ удосконалення автоматизації бібліотечних процесів;

□ створення та актуалізація власних інформаційних продуктів читацького призначення: вебсайтів ЦМПБ та ДЦБ, блогів, груп та сторінок в соціальних мережах, відеохостингу [youtube.com](https://www.youtube.com) та інших сервісах Інтернет.

□ забезпечення поєднання загальнодоступності та діяльності бібліотек як мультифункціональних центрів, де пріоритетом є клєнтоорієнтованість та просування читання;

□ окрема увага в роботі бібліотек – промоція читання. Цьому напрямку буде приділена певна увага усіх структурних підрозділів, важлива частка діяльності яких буде спрямована на:

- збільшення знавців української мови як державної, літературної, як національної святині через низку заходів;

- популяризацію творчості українських письменників через низку заходів;

- всебічне розкриття бібліотечного фонду через наочні форми роботи;

□ залучення віртуальної аудиторії бібліотеки через інформаційні, мультимедійні й інші матеріали на сайті бібліотеки

□ інноваційні практики методичного забезпечення, моніторингу та координації діяльності бібліотек міста;

□ забезпечення безперервної освіти бібліотекарів за допомогою дистанційних та інтерактивних форм навчання, навчальних програм, онлайн - курсів;

□ співпраця з органами місцевого самоврядування, партнерство з Всеукраїнською громадською організацією «Українська бібліотечна асоціація», інституціями недержавного сектору для використання потенціалу бібліотеки задля розвитку культурного життя громади та бібліотечної сфери міста зокрема.

Для досягнення якісних результатів у роботі при плануванні варто звернути увагу на наступні напрямки:

- просування книги та читання;

- організація роботи з національно-патріотичного виховання населення;

- виховання культури міжнаціональних відносин;

- формування установки на здоровий спосіб життя;

- сприяння вирішенню екологічних проблем за допомогою екологічної просвіти населення;

- організація сімейного читання; відродження традиції сімейного читання;

- робота з профорієнтації населення: надання допомоги у самовизначенні та самореалізації молоді, інформаційна підтримка безробітних.

1.1 Участь бібліотек у реалізації Цілей сталого розвитку.

Бібліотеки сприймаються суспільством як важливий чинник сталого розвитку, і саме тому вони належать до провідних закладів культури, ефективна діяльність яких допомагає досягненню багатьох із зазначених завдань: забезпечення здорового способу життя громадян, супровід освіти всіх рівнів, створення умов для гендерної рівності, здійснення екологічної просвіти, подолання проблем бідності та безробіття тощо. Публічні бібліотеки спроможні брати участь у реалізації практично всіх Цілей сталого розвитку.

Орієнтир діяльності бібліотек – [УКАЗ ПРЕЗИДЕНТА УКРАЇНИ №722/2019 Про Цілі сталого розвитку \(ЦСР\) України на період до 2030 року](#), яких на сьогодні дотримуються всі країни світу, встановлюють власні показники розвитку і включають 17 цілей і 169 конкретних завдань.

ЦСР-1 «Подолання бідності» – продуктивна зайнятість і гідна праця є найважливішими елементами скорочення бідності. Бібліотеки сприяють реалізації цієї цілі шляхом надання: доступу до інформації та ресурсів, що уможливають покращення людиною свого життя; можливостей оволодіння новими навиками, потрібними для освіти та працевлаштування та ін.

ЦСР-3 «Підтримання хорошого здоров'я» – добрий фізичний стан людини сприяє збільшенню продуктивності на ринку праці та сприяє її благополуччю. [ДУ «Центр громадського здоров'я Міністерства охорони здоров'я України](#), [Благодійний фонд «Бібліотечна країна»](#) та [Українська бібліотечна асоціація](#) уклали Меморандум про співпрацю щодо промоції здорового способу життя та свідомого ставлення до здоров'я через бібліотечну мережу України (12.08.2020). Метою Меморандуму є координація зусиль щодо профілактики інфекційних та неінфекційних захворювань, промоції здорового способу життя та формування усвідомленого та

відповідального ставлення населення до власного здоров'я, як базової цінності життя.

<http://livelibrary.com.ua/news/memorandum-health/>

Що може запропонувати бібліотека у цьому напрямку? Це може бути: висвітлення профілактики захворювання на коронавірус та дотримання санітарно-гігієнічних вимог, інформування щодо наслідків гіподинамії та надмірної ваги; популяризація медіа ресурсів для танцювальних занять, онлайн консультації сімейних лікарів; мережеві акції, челенджі, відеоролики, вікторини, що спонукатимуть до оздоровчо-профілактичних дій і вчинків.

ЦСР-4 «Якісна освіта», яка є засобом отримання гідної роботи, особливо для молодих людей, а навчання впродовж усього життя потрібне для того, щоб набувати необхідних навичок. Бібліотеки сприяють освіті дорослих. Освіта дорослих забезпечує підтримку особи впродовж її кар'єри та життя, пропонує нові можливості для працевлаштування, допомагає людям, які свого часу не закінчили навчання, продовжити його тощо. Сьогодні бібліотеки: надають перспективи професійної перекваліфікації та проходження дистанційних навчальних курсів з отриманням сертифікату; створюють інклюзивні простори, які дають рівні можливості всім мешканцям отримувати якісні послуги.

ЦСР-5 Бібліотеки можуть сприяти реалізації і такої цілі як **забезпечення гендерної рівності**, пропонуючи: безпечне та привітне місце для зустрічей та спілкування; програми та послуги для задоволення потреб жінок і дівчат, зокрема стосовно їх прав чи здоров'я; доступ до інформації та інформаційно-комунікаційних технологій, що допомагають жінкам опановувати бізнесові навички та ін. Створення гендерних book-студій вільного спілкування, соціального проекту для жінок «Майстерня професійного розвитку» чи проекту з освіти для дорослих – для майбутніх бізнесвумен «Формула успіху», або проекту для дівчат «Мій потенціал для розвитку громади» сприятимуть культурному та інтелектуальному розвитку, психологічному розвантаженню жінок та людей похилого віку, підвищенню рівня поінформованості економічно неактивних багатодітних жінок, а також жінок, які опинилися в складних життєвих обставинах до суспільних процесів та рішень у громаді, виявленню активної соціальної позиції жінок. Можна

організувати колективні зустрічі, різноманітні заходи для дозвілля, уроки комп'ютерної грамотності, заходи для надання психологічної допомоги, консультативні послуги як започаткувати бізнес та інші ініціативи, що сприятимуть соціальній згуртованості людей.

ЦСР-8 – «Гідна праця та економічне зростання» запускає ланцюговий процес перетворень задля досягнення ряду інших ЦСР та слугує запорукою побудови мирного й інклюзивного суспільства. Бібліотеки сприяють реалізації ЦСР-8, надаючи доступ до інформації та навчаючи пошуку роботи, створюють умови для підвищення рівня зайнятості населення. Бібліотечні ініціативи, що спрямовані на досягнення вищезгаданої цілі можна умовно поділити за наступними напрямками:

– **Просвітницька діяльність бібліотек з профорієнтації та професійної адаптації молоді.** Наприклад, організація ярмарків професій, Днів робітничих професій, профіFest тощо.

– **Сприяння підвищенню зайнятості населення, інформування про нові можливості для працевлаштування.** Бібліотеки можуть стати містком між Центром зайнятості та місцевими мешканцями, допомагаючи консультаціями щодо написання резюме. У бібліотеках можуть проводитися ярмарки вакансій для безробітних, тренінги з основ комунікації, «Тайм-менеджмент для майбутніх лідерів», «Перший крок до мрії», «Секрети сімейного гаманця» у рамках «Бізнес-школи» та «Школи менеджменту» за підтримкою фахівців цих галузевих знань. Курси «Фінансова грамотність» для молоді з основ підприємництва та бізнесу з тем, таких як «Гроші, ви звідки?», «Історія успіху мільйонерів», «Кредит та депозит: дві сторони однієї медалі», «Вдала рекламна кампанія – запорука успіху!» та ін.

– **Бібліотеки надають можливості для самореалізації потенціалу економічно активного населення та розвитку креативної економіки,** наприклад, організовуючи «школи з основ підприємницької діяльності», де можна зробити бізнес-модельовання власної справи.

– **Сталий розвиток туризму та позитивні соціальні й економічні наслідки цього.** На обласному та місцевому рівні краєзнавча діяльність бібліотек сприяє досягненню ЦСР. Зокрема,

під час формування краєзнавчих ресурсів, продуктів і послуг бібліотеки звертають увагу на те, щоб вони були спрямовані на інформаційне забезпечення процесу вирішення завдань, зазначених у регіональних програмах розвитку краєзнавства і туризму. Досить цікавою є послуга «бібліотечний етнотуризм» (створення туристичних маршрутів), яка дасть можливість проводити екскурсії та знайомити з принадами краю.

Бібліотеки ведуть роботу щодо збирання, збереження, забезпечення доступності і популяризації первинних джерел краєзнавчої інформації: неопублікованих документів і місцевих артефактів. Ця робота набуває особливого значення при відсутності у населених пунктах музеїв. В рамках цієї діяльності потрібно документувати матеріали: записувати усну чи візуальну краєзнавчу інформацію на відповідні матеріальні носії; створювати краєзнавчі документи та/або сприяти їх створенню (місцевими жителями, краєзнавцями-дослідниками).

Часто бібліотеки є своєрідним краєзнавчим центром, поєднуючи бібліотечні, архівні і музейні форми краєзнавчої діяльності. Сьогодні, коли між громадами зростає конкуренція за туристів, мешканців, все активніше та креативніше необхідно підходити до використання промоції, домогтися включення таких бібліотек у туристичну мапу регіону.

– **Безпека та гігієна праці** — головний аспект гідної роботи. 28 квітня визнано Всесвітнім днем безпеки та гігієни праці на роботі, а 7 жовтня — Всесвітнім днем дій за гідну працю. В контексті пандемії COVID-19 безпека та гігієна праці набувають ще більшого значення. Це головний аспект гідної роботи. Працівники, зокрема й бібліотекарі, мають відчувати себе безпечно на своїх робочих місцях і не піддаватися надмірним ризикам.

Екологічна складова – один з головних напрямів Концепції сталого розвитку, прийнятої ООН. І якщо подивитись на Цілі Сталого Розвитку, визначені в цій Концепції, то можна побачити, що практично всі вони в той чи інший спосіб пов'язані з екологією. У світі екологічна тематика стає все популярнішою.

Екологічна робота є одним з трендів для бібліотек світу. Є установи, які вже активно включилися у роботу і ставлять перед собою амбітні завдання: зміна поведінки людей, вплив на

громадську думку, сприяння втіленню соціально-відповідальних дій. Вони розгорнули масштабну просвітницьку кампанію щодо важливості охорони навколишнього середовища, яка призначена всім верствам населення. Бібліотеки нашої області також відграють роль у формуванні екологічної свідомості членів своєї громади. Рекомендуємо активніше брати участь в екологічних проєктах та створювати кейси успішного їх втілення в життя.

Формувати екологічну культуру можна за допомогою таких форм: екологічні марафони та тижневики; зустрічі з екологами, біологами, генетиками; змагання, конкурси, вікторини; відео та літературні подорожі; віртуальні екскурсії; екологічні акції «Чисті джерела», «Чисте узбіччя», «Майбутнє лісу в твоїх руках» та квести; тренінги, форуми, круглі столи; дні інформації; автограф-сесії; екологічні свята відповідно до календаря екологічних дат; прес-конференції; майстер-класи; літні майданчики та виїзди на природу; гуртки юних любителів природи, сюжетно-рольові ігри за допомогою ляльок та театральні постановки; виставки - огляди з екологічної літератури; виставки малюнків та творчих робіт з природних матеріалів; бібліотечні проєкти – «Друге життя пластику», «Екоказка у ляльковому театрі», «ЕкодIALOG», «Рациональність споживання енергії. Збережемо планету разом» та ін.

– **модернізацію бібліотек з перетворенням їх у сучасні простори**, які надихають ззовні і зсередини, сприяють навчанню впродовж життя, дозволяють зустрітися з друзями та змістовно відпочити, долучають до соціальної взаємодії.

За останні двадцять років світ кардинально змінився. Змінилися інтереси людей, підходи до пошуку інформації, формати її подачі та сприйняття. Сьогодні в суспільстві великий запит на **інноваційність**. Бібліотеки не можуть залишатися осторонь сучасних трендів. Саме тому був запущений проєкт «Чотири простори бібліотеки: інноваційна модель діяльності».

https://decentralization.gov.ua/uploads/library/file/594/%D0%A7%D0%BE%D1%82%D0%B8%D1%80%D0%B8_%D0%BF%D1%80%D0%BE%D1%81%D1%82%D0%BE%D1%80%D0%B8_%D0%B1%D1%96%D0%B1%D0%BB%D1%96%D0%BE%D1%82%D0%B5%D0%BA%D0%B8.pdf Такий формат книгозбірні буде цікавим для всіх

мешканців громади, а самі бібліотеки стануть для них платформою для реалізації творчого потенціалу та отримання знань і навичок, які допоможуть у житті.

Необхідна постійна робота над оновленням бібліотечно-інформаційного ресурсу. До цього відноситься вивчення бібліотечного фонду і як результат – списання зношених, дублетних і тих, що втратили свою актуальність, наукову та виробничу цінність документів.

Незалежно від приміщення має бути дитячий куточок з книгами, настільними іграми та іграшками для найменших відвідувачів, відпочинковий простір для старшого покоління читачів.

Регулярно проводити як власні, так і партнерські просвітницькі заходи: зустрічі з письменниками та видатними особистостями, презентації, вернісажі, профорієнтаційні заходи, майстер-класи, засідання клубів та гуртків за інтересами. За потреби – розвивати інклюзивний напрям роботи.

Завдяки такій трансформації бібліотека стане платформою для масштабних культурно-освітніх інновацій та соціально-корисних громадських ініціатив у громаді, центром соціально-культурної адаптації і реабілітації незахищених верств населення (людей похилого віку, дітей з малозабезпечених сімей, осіб із обмеженими фізичними можливостями), надаючи їм вільний доступ до інформаційних технологій та ресурсів.

Пам'ятаймо, що дуже багато залежить від того, якою буде бібліотека саме від її працівника – бібліотекаря!

Ресурси з підвищення кваліфікації бібліотечних працівників:

Бібліотеки у досягненні Цілей сталого розвитку - дистанційний курс для бібліотекарів

<https://vumonline.ua/course/libraries-in-achieving-sustainable-development-goals/>

Prometheus - одна із потужніших навчальних онлайн платформ в Україні

<https://prometheus.org.ua/>

Курс Цифрові комунікації в глобальному просторі - покликаний поширювати знання про інформаційні технології серед усіх зацікавлених нефаківців, які не мають базових навичок технічного

спрямування, але прагнуть більше дізнатися про галузь, навчитися працювати в інформаційному середовищі.

https://courses.prometheus.org.ua/courses/course-v1:Prometheus+ITArts101+2017_T1/about

«Дистанційна академія» - освітня платформа від Видавничої групи "Основа" (м. Харків) пропонує добірку платних онлайн-курсів

<https://osnova.d-academy.com.ua/>

Дія. Цифрова освіта - онлайн курси, спрямовані на розвиток цифрових навичок громадян.

<https://osvita.diiia.gov.ua/>

Онлайн-курс з медіаграмотності «Very Verified» пояснює, як орієнтуватися в інформації довкола та як розпізнавати дезінформацію та пропаганду.

<https://verified.ed-era.com/ua>

Академічна доброчесність – онлайн - курс сприяє формуванню культури академічної доброчесності

<https://courses.ed-era.com/courses/course-v1:AmericanCouncils+AcIn101+AcIn2019/about>

Онлайн відеолекторій WiseCow - лекції з літератури, кіно, мистецтва, музики, журналістики, театру та ін.

<https://wisecow.com.ua/all-courses/>

Duolingo - дає змогу ефективно та безкоштовно вчити англійську.

<https://uk.duolingo.com/>

Вебінари УБА. Вебінар – найбільш зручна форма дистанційного навчання, яку активно використовує бібліотечна спільнота України. Українська бібліотечна асоціація пропонує записи найбільш цікавих вебінарів на актуальну тематику (бібліотечну і не тільки) на профілі УБА в YouTube: <https://www.youtube.com/user/ukrbibl/>

Європейський Простір (EuProstir) – веб-платформа підтримки громадянського суспільства України, яка понад 10 років працює на підтримку проєвропейського поступу країни, надаючи інформаційний супровід, ресурсну базу, презентаційний майданчик для громадських організацій. Один з інструментів цієї платформи – освітні онлайн-курси, спрямовані на розвиток громадянського суспільства, навичок комунікації, маркетингу, брендингу тощо, що доступні за посиланням: <https://euprostir.org.ua/courses>

- **грантову діяльність та залучення позабюджетних коштів**

Грантова діяльність та залучення позабюджетних коштів стане суттєвим джерелом додаткових фінансів для реалізації проєктів розвитку кожної бібліотеки. Долучення бібліотечних фахівців до їх написання допоможе подати свою першу заявку до регіонального осередку Громадського бюджету <https://kramatorsk.pb.org.ua/about> та шукати грантодавців у Всеукраїнському масштабі.

Це дієвий інструмент розвитку бібліотеки, сприяє запровадженню нових підходів до надання бібліотечних послуг, а також спонукає їх до пошуку нових та креативних форм роботи з користувачами, що більш ефективно відповідають вимогам громади.

- **рівень особистісної, громадянської та професійної відповідальності бібліотекаря відповідно до вимог часу**

Бібліотекарі мають стати громадськими активістами або тісно співпрацювати з ними, щоб реалізовувати цікаві, корисні та дієві ініціативи, які сприяють розвитку громад.

Контекст роботи бібліотекаря за останній час дуже змінився. Пандемія та карантинні обмеження заставили вийти за межі власного комфорту, своїх компетенцій і знань, за межі професійних звичок і традицій, звичних каналів комунікації з своїми читачами. І в майбутньому маємо бути готові до подібних чи інших нововведень. Бібліотекарі мають подбати про те, щоб створити для своїх користувачів нешкідливі умови для їх здоров'я.

В літній час потрібно якнайповніше використовувати **поза бібліотечний простір**. Чудово, якщо книгозбірня має такий простір поряд, однак можливостей є безліч. Це може бути парк відпочинку, сад біля бібліотеки, вулиці міста. Важливо, щоб такий захід не був одноразовим. Можна створити програму, проєкт, або ініціювати акцію «Літні каникули з книгою», «Літо – час читати», «Літо з книгою», «Бібліотека у затінку», «Смакуйте літо з книгою!» та ін.

Головне – безпечне спілкування та можливість розповісти про можливості книгозбірні, цікаві поступлення та послуги, розвивати та підтримувати робочу базу даних потенційних відвідувачів та партнерів книгозбірні, зав'язувати корисні для установи знайомства для подальшого надання послуг або проведення спільних заходів.

При плануванні заходів для кожної категорії користувачів активніше застосовувати такі форми бібліотечної роботи, які дозволять розкрити їх потенціал та можливості. Діалогово-дискусійні форми роботи, а саме: круглі столи «Як вирватись із кола невігластва», відкриті трибуни: «Чи дійсно влада на боці людей?», «Час говорити вголос», «Момент прямих запитань та прозорих відповідей»; години спілкування: «Табу і без табу», «Як не потрапити в рабство власних ілюзій», «Говори, що думаєш, але думай, що говориш» та інші заходи, які спрямовані на розкриття внутрішнього потенціалу, удосконалення знань, особистісне зростання, розширення кругозору зацікавлять активних відвідувачів.

Часто **молодь** не вміє і боїться висловлювати вголос свою думку, тому доречним і корисним буде проведення тренінгу з ораторського мистецтва «VIP - спікер». Такі тренінги сьогодні набувають популярності в цілому світі та мають хороші результати. Ведучими тренінгових занять повинні бути професіонали – тренер і логопед.

Досить дієвими та актуальними є комунікативно - інформаційні форми масової роботи, зокрема спікер-локації: Щоб їх організувати та провести, бібліотекарі мають проявити свої комунікативні навички. Насамперед треба запросити експертів з конкретних питань (відомих творчих особистостей, священників, фахівців різних установ). Модератором спікер - локації може бути бібліотекар, відповіді на запитання даватимуть експерти.

Пропонуємо звернути увагу на створення при бібліотеках онлайн-просторів для спілкування дітей та дорослих, наприклад, BIBLIO-HUB, КЛУБ. Biblio-hub, клуб (онлайн) – це вільний простір діяльності активних людей, епіцентр соціокультурних подій у вашій громаді.

Biblio-hub, клуби можуть бути літературні, музичні, кіно/фото, філологічні, мистецтвознавчі інше. Учасникам засідань варто запропонувати наступні теми для спілкування: читацькі та молодіжні дискусії «Про все на світі», «МузON – міні – live journal з інструментознавства» (знайомство з історією музичних інструментів), «Історія одного шедевру», «Історія речей», Мистецтво в бібліотеці – невичерпна тема. Перформанс та хепенінг: стане джерелом натхнення для багатьох любителів мистецтва.

Бібліотека може стати місцем спілкування любителів сучасного мистецтва та платформою для проведення бібліотечних перформансів: «Глядач як автор», «Бібліо-театр: Талантики», «Жива картина», «Читання як творчість», «Бібліотека під літературною/мистецькою парасолькою» інше.

Бібліотека може стати креативним майданчиком у створенні нових продуктів творчої діяльності: бібліотечні спектаклі, літературні інсценівки, поетичний батл, концерти, зйомки, демонстрації кінофільмів, виставки живопису і багато іншого.

Ознайомитися з успішними прикладами організації молодіжних просторів в бібліотеках можна за посиланням: <https://storage.decentralization.gov.ua/uploads/library/file/375/Method.pdf>

Бібліотеки за допомогою своїх специфічних засобів та форм роботи можуть привернути загальну увагу до потреб та проблем **людей поважного віку**. Радимо використовувати, крім традиційних, такі форми роботи,: кінопокази (демонструвати фільми, що надихають до життя, дарують позитивний, оптимістичний настрій); посиденьки: «Тет-а-тет з книжкою»; «З горнятком чаю бесіди тепліші»; «Ми пишемо книгу власного життя»; «Почувайтесь, як удома»; «Розмови по щирості»; клуби за інтересами та майстер-класи: «Віра. Надія. Любов»; «Терапія книгою»; «Майстерня талантів»; «Зроби з любов'ю власними руками»; «Реалізуй свої таланти тут, сьогодні»; «І старість повна насолоди, якщо вміти нею скористатись» (Луцій Анней Сенека); інформаційні години: «Як не потрапити до рук шахраїв»; «Розвіюємо міфи гомеопатії, фіто - та синтетичних препаратів»; огляди літератури, книжкові виставки: «Книжки, що повернуть вас у молодість»; «Усе, що потрібно для бадьорості духу»; «Збираємо багатий урожай»; «Все про лікарські трави»; «Книги, що лікують душу». У бібліотеках варто час від часу організовувати виставки робіт декоративно-прикладного мистецтва, створених людьми золотого покоління.

Стає очевидним, що без активної **роботи в онлайн-площині** бібліотеки втрачають своїх потенційних користувачів. Контент веб-сайтів, блогів та сторінок в соцмережах має постійно оновлюватися. Епідемія коронавірусу поставила бібліотеки у ситуацію швидкого

реагування і розвитку онлайн-сервісів. Як не зменшувати активності без реальних користувачів і реальних подій? Як не втратити свого читача? З допомогою програм Viber, Zoom, скайп-зв'язку можна проводити казкотерапевтичні заняття, флешмоби, години інформації, бесіди-обговорення, що стосуються сімейних цінностей, здорового способу життя та ін. з користувачами різного віку. Цікавим для онлайн-аудиторії може бути проведення майстер-класів, виступи письменників, відомих людей чи митців. Режим прямого ефіру дасть ефект живого спілкування, глядачі можуть писати коментарі, висловлювати свої емоції, ставити запитання.

Рекомендуємо ідеї та теми постів: з привітаннями чи інформацією про актуальні свята, календарні події та знаменні дати, професійні та церковні свята тощо; реклама заходів новини з життя бібліотеки; культурні події району / міста / села; батли між авторами (обрати улюбленого письменника); розповіді про улюблені книги від читачів (читач рекомендує); підбірки книг з фонду бібліотеки. Наприклад, «Книги для весняного настрою», «10 моторошних трилерів, від яких холодне кров», «Книги лауреатів Нобелівської премії минулих років з фонду нашої бібліотеки», «Зроби своїми руками: мило, хліб, пиво», «Книги, які допоможуть побудувати кар'єру», «Книги, які надихнуть вас на подорож», «10 книг, які варто взяти в дорогу», «Книги для літнього читання», «Час позитиву: 10 веселих книг» тощо; лайфхаки для аудиторії з вашої тематики у вигляді: порад; досвіду; статей; відео в сторіз або в пості; марафони, наприклад – «Кожен тиждень читаємо нову книгу», благодійні акції (речі, іграшки для дітей, допомога на лікування чи для малозабезпечених) та ін. Підберіть цікаві для вас і ваших читачів теми та ідеї для постів, наповніть своєю родзинкою і сміливо відправляйте читачам.

Форми онлайн-діяльності:

- Бібліочелендж (коли кілька бібліотек і читачі/блогери знімають відео або публікують фотографії на певну тему з хештегом челенджу)
- Бібліотечні театралізовані online-читання
- Віртуальні екскурсії (бібліотеками світу та інші) (Genial.ly, biteable.com та інші сервіси)

- Віртуальний огляд книжкових новинок («Увага! На горизонті НЛО: нові літературні об'єкти»)
- Віртуальний бібліо-ланч (огляди літературних новинок, збірка книг за темами, наприклад, «Що почитати за кавою...» - захід проходить як обідня перерва з кавою та книгою)
- Відео/онлайн школа малювання, читання, тощо, для окремої групи читачів
- Віртуальний клуб
- Дистанційна година (історична, літературна)
- Дистанційний/онлайн майстер-клас
- Інтернет-скарбничка бібліотекаря (онлайн)
- Корисні онлайн-поради (читачам, батькам)
- Літературний онлайн-гід - огляд літератури письменників окремої країни, наприклад: «Шарм французької поезії та прози...», тематичної збірки «Осінній настрій», «Подорож світом книжкових новинок» тощо
- Мережева онлайн-акція
- Онлайн-зустріч з письменником (цікавою людиною)
- Онлайн-лекторій (може бути використаний для проведення бібліотечних занять та інших форм масових заходів)
- Онлайн-конкурси (малюнків, читців)
- Онлайн-виставки дитячої творчості
- Онлайн-кінозал (суботній кінозал)
- Онлайн-порадник («Як боротися з вірусом» та інші теми)
- Онлайн-листівки
- Онлайн-марафон (заходи, які проходять в онлайн режимі та мають певну періодичність, наприклад, виходять протягом дня кожні 30 хвилин, 1 годину, або учасники марафону продовжують захід у вигляді естафети)
- Онлайн-привітання
- Онлайн-рубрика (наприклад, «Історія одного шедедру» тощо)
- Онлайн-журнал, віртуальний – журнал, відео-журнал (наприклад, «Один день із життя видатних людей»)
- Онлайн-інтелект-ланч (віртуальні інтелектуальні активності, ігри, вікторини організовані у вигляді ланчу – перерви у роботі/навчанні)
- Онлайн-тест, анкета (віртуальне/дистанційне дослідження, наприклад, у Google Forms)

- Онлайн-фестиваль (заходи із залученням партнерів, гостей, організацій та волонтерів)
- Онлайн-читальня (віртуальні голосні читання)
- Публічні онлайн-читання (наприклад, «Публічні онлайн-читання Конституції» - це може бути пряма трансляція у Фейсбук, YouTube)
- Сторітелінг-онлайн
- Серія відео-повідомлень (наприклад, про роботу бібліотекаря)
- Цикл відеороликів (наприклад, «Прихована історія звичних речей»)

Також пропонуємо такі форми роботи:

Буктубер. Booktube (від англ. book — книга, tube — канал). Це спільнота youtube-блогерів, які створюють контент про літературу. Вони влаштовують собі різні виклики: тематичні місяці й марафони нон-стоп читання впродовж доби, складають власні рейтинги прочитаного за рік, порівнюють книжки та екранізації, спілкуються із глядачами під час прямих трансляцій та влаштовують зустрічі офлайн.

Форум–театр – методики, яка спрямована на вирішення соціальних проблем. Теми вистав – найрізноманітніші проблеми суспільства: стосунки між членами родини, співробітниками, представниками різних націй, культур, релігій, проблеми ВІЛ-інфікованих, людей з обмеженими можливостями, питання щодо наркоманії, алкоголізму, торгівлі людьми тощо. У ході вистави актори розігрують добре знайому глядачам проблемну ситуацію з реального життя, а глядачі упродовж кількох годин «проживають» цю ситуацію, пропускаючи її крізь себе, ставлячи себе на місце головного героя та намагаючись змінити ситуацію на краще. У «Форум-театрі» сценою може стати будь-який майданчик або кімната, пишні декорації замінюють прості стільці, столи, пуфики. Ця форма реально надає можливість різним соціально-віковим групам приміряти на себе ту чи іншу проблемну ситуацію, змінити своє ставлення до неї або до героїв, побачити або відчути шляхи її вирішення.

Батл – поетичний/книжковий/цікавих фактів. Книжковий батл - змагання між окремими читачами, кожен з яких «захищає» свою книгу, вірш. Поетичний батл це очн змагання сучасних поетів один з одним або заочне змагання з класиками.

Мета батла: ознайомити слухачів з найкращими зразками власної поезії та розкритикувати, посміятися або похвалити вірші супротивника чи класика.

Батл ділиться на поєдинки, де змагаються по два конкурсанти, або поет веде заочний двобій з улюбленим класиком. У форматі «поет vs поета» пари формуються заздалегідь, щоб познайомити один одного з творчістю супротивника та підготуватися до критики і похвали іншого. У випадку батла у форматі «поет проти класика», учасник заздалегідь готує роздруковані в форматі А4 вірші класика, з яким він буде полемізувати.

Спікер-локації - *Спікер* (англ. Speaker, буквально — оратор, промовець, речник), локація (от лат. locatio — размещение, положение).

Скрінкаст – це нове явище, яке спростило навчання людей через Інтернет. Суть скрінкасту полягає в тому, що за допомогою спеціальних програм записуються дії на екрані комп'ютера разом із аудіо – коментарями.

Зверніть увагу на незвичайні свята (відображені в *Календарі*, див. нижче в тексті): День вінілових платівок, День свіжих овочів, Міжнародний день пікніка, День шльопанців, День феї, Міжнародний день «з'їж яблуко» та багато ін. Серед незвичайних свят можна знайти особливий день практично для чого завгодно. Ці свята, придумані неординарними людьми, привносять у нашу повсякденність свіжість, посмішку, динаміку... Публічні бібліотеки не залишаються осторонь. У такі дні їхні простори заповнюються позитивною енергією, яка відвідувачам додає емоцій, настрою, натхнення. Наприклад, у **Всесвітній день фей** можна ознайомити шанувальників казкового світу з таємничим світом фей через відображення їх образу в літературі від міфології до нашого часу; у **Всесвітній день шоколаду** або в **День морозива** організувати виставки-інсталяції «**З присмаком шоколаду**», «**Солодка прохолода літа**» і підготувати для відвідувачів розважально-ігрову програму з різноманітними солодкими та чайно-кавовими загадками, кросвордами, конкурсами, вікторинами, головоломками, розповідями про улюблені солодощі. У співпраці з батьками для активних маленьких відвідувачів можна приготувати як нагороду солодкі подарунки – морозиво (шоколад); до **Дня**

свіжих овочів можна організувати майстер клас з карвінгу (мистецтво художнього різьблення на овочах і фруктах), на якому розповісти про хрумкі і соковиті дари природи трохи більше. Адже за словами дієтологів, пересічна людина не вживає достатньої кількості свіжих фруктів та овочів. Заохотити людей споживати їх щодня і є метою цього свята.

“Всесвітній День гудзиків” Майстер – клас «Гудзикова лихоманка»: історія виникнення гудзиків, цікава інформація про колекціонерів, музеї та пам’ятники гудзиків, а також практичні навички виготовлення з них новорічних прикрас.

“Гарбузові посиденьки” цікава інформація про гарбуз, конкурс “Гарбузова каша – сила й слава наша”, конкурс “Попелюшки”, (перебирання гарбузового насіння), естафета (для хлопчиків – “Гарбузяні силачі”, для дівчаток – “Гарбузяна пані”). Також може бути інсценізація відомої української пісеньки “Ходить гарбуз по городу” та ласування гарбузовими смаколиками.

Плануючи, враховуємо

2021–2030 – Міжнародне Десятиліття науки про океан в інтересах сталого розвитку

2013-2022 рр. – Міжнародне десятиліття

зближення культур

2014-2024 рр. – Десятиліття стійкої енергетики для всіх

2015-2024 рр. – Міжнародне десятиліття осіб африканського походження

2016-2025 рр. – Десятиліття дій ООН з проблем харчування

2018-2027 рр. – Третє десятиліття ООН по боротьбі з бідністю

2018-2028 рр. – Міжнародне десятиліття дій «Вода для сталого розвитку»

2019-2028 рр. – Десятиліття миру в пам’ять про Нельсона Манделу

2019-2028 рр. – Десятиліття сімейних фермерських господарств

2021-2030 рр. – Десятиліття науки про океан в інтересах стійкого розвитку

2021-2030 рр. – Десятиліття по відновленню екосистем

• Виконавча рада ЮНЕСКО ухвалила рішення щодо відзначення нових пам'ятних дат у 2022-2023 роках, серед яких - дві ініціативи від України: 150-річчя від дня народження оперної співачки **Соломії Крушельницької** та 300-річчя філософа **Григорія Сковороди** у 2022 році.

Генеральним директором ЮНЕСКО Одрі Азулі за рекомендацією Консультативного комітету Всесвітньої столиці книг місто **Гвадалахара** (Мексика) було визнано Світовою столицею книги на 2022 рік.

ПРОПОЗИЦІЇ ООН: 2022 рік оголошений

- * Міжнародним роком рибальства та аквакультури
- * Міжнародним роком скла
- * Міжнародний рік фундаментальних наук

ПРЕЗИДЕНТОМ УКРАЇНИ ОГОЛОШЕНО:

Згідно з Указом Президента України День молоді віднині буде відзначатися щорічно 12 серпня, в Міжнародний день молоді.

2018 – 2027 – Десятиріччям української мови

Верховна Рада ухвалила постанову "Про відзначення 300-річчя від дня народження Григорія Савича Сковороди";

2022 РІК ОГОЛОШЕНО РОКОМ ЗБЕРЕЖЕННЯ ПРИРОДИ ТА ЖИВОГО МИРУ В УКРАЇНІ.

- Міжнародний тиждень медійної грамотності (24-30.10);
- Всеукраїнський тиждень права (05-11.12);
- Щорічно в Україні з 25 листопада до 10 грудня включно проводиться **Всеукраїнська акція «16 днів проти насильства»**. Мета акції – привернення уваги суспільства до проблем подолання насильства у сім'ї, жорстокого поводження з дітьми, протидії торгівлі людьми та захисту прав жінок.

Продовжують діяти національні стратегії:

- Національна молодіжна стратегія до 2030 року (Указ Президента України від 12 березня 2021 року № 94/2021 (Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/94/2021#Text>)

- Національна стратегія у сфері прав людини на період до 2021-2023 рр.

(Указ Президента України від 24. Березня 2021 року № 119/2021) (Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/119/2021#Text>)

- Національна стратегія з оздоровчої рухової активності в Україні на період до 2025 року «Рухова активність – здоровий спосіб життя – здорова нація» (Указ Президента України від 09 лютого 2016 року № 42/2016) (Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/42/2016#n14>)

ВИКОРИСТАЙТЕ також в роботі зі складання Плану роботи на 2022 рік календарі ювілейних та пам'ятних дат:

* «Ювілейні та пам'ятні дати на 2022 рік» (ОМВ ЦМПБ)
<https://ru.calameo.com/read/002874281197f4d355ccd>

* «Календар знаменних та пам'ятних дат м. Краматорська на 2022 р.» (ІБВ ЦМПБ)
<https://ru.calameo.com/read/00287428111831637f6d0>

* «Календар знаменних та пам'ятних дат Донецької області на 2022 р.» (ІБВ ЦМПБ)
<https://ru.calameo.com/read/0028742816a7a3c09bb39>

* Календар ООН з відзначення у 2022 році міжнародних днів дивіться тут
<https://www.dilovamova.com/index.php?page=142&calendar=un&year=2022>

* Орієнтири-2022 [Текст] : метод. матеріали до планування роботи б-к. Вип. 3 уклад. Л. В. Козінченко ; Комун. закл. культури «Донецька обласна бібліотека для дітей». - Маріуполь, 2021. – 26 с. – (Серія : За крок до планування).

<https://bibliokids-mrpl.com.ua/images/Temp/orientyry2022.pdf>

* Планування та звітність: особливості складання [Текст]:методичні рекомендації. Вип. 4 / уклад. Л. В. Козінченко ; Комун. закл. культури«Донецька обласна бібліотека для дітей». - Маріуполь,2021. –14 с. – (Серія : За крок до планування).

<https://bibliokids-mrpl.com.ua/images/Temp/planuvannja2021.pdf>

* Талант. Натхнення. Надбання [Текст] : календар літературних та культурно мистецьких дат на 2022 рік / уклад. В. Ф. Ганжеєва ; Комун. закл. культури «Донецька обласна бібліотека для дітей». – Маріуполь, 2021. – 105 с.

https://bibliokids-mrpl.com.ua/images/Temp/talant_2022.pdf

При складанні річного плану роботи бібліотеки необхідно особливу увагу необхідно звернути на **Державні національні програми:**

- Державна цільова соціальна програма Національно-патріотичного виховання на період до 2025 року
- Концепція якісних змін бібліотек задля забезпечення сталого розвитку України (до 2025 року) та Стратегія розвитку бібліотечної справи в Україні до 2025 року <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/219-2016-%D1%80#Text>;
- Довгострокова стратегія розвитку української культури <https://www.kmu.gov.ua/npas/248862610>;

Обласні програми регіонального розвитку, які продовжують діяти у 2022 році:

- Регіональна програма формування та розвитку екологічної мережі в Донецькій області на період 2019-2022 роки;
- Програма національно-патріотичного виховання в Донецькій області на 2021-2025 роки;
- Регіональна програма моніторингу стану довкілля в Донецькій області. 2020-2024 роки;
- Міжвідомча регіональна програма «Екологічна просвіта та інформування для сталого розвитку Донеччини на 2020-2025 роки»;

Міські програми:

- Програма "Краматорськ – комфортне та безпечне місто" на 2018 – 2023 роки;
- Програма благоустрою міста Краматорська на 2020-2024 роки;

Участь у заходах провідних бібліотек України :

ВСЕУКРАЇНСЬКІ ЗАХОДИ У 2022 РОЦІ:

- Урочисте відкриття Всеукраїнської естафети до Дня Соборності України: передача рекордного калузького Рушника єдності (22 січня);
- Всеукраїнський тиждень дитячого читання (березень – квітень).

Конкурси: ▪ Всеукраїнський конкурс плакатів до Всесвітнього Дня Землі «Майбутнє планети у наших руках» у рамках Року збереження природи та живого миру в Україні, оголошеного президентом України (січень – квітень);

▪ Всеукраїнський конкурс із правового просвітництва «Конституція для всіх: і великих, і малих» до Дня конституції України (лютий – червень);

▪ Всеукраїнський конкурс «Лідер читання» у рамках відзначення 300-річчя від дня народження Г. Сковороди (червень – серпень);

▪ Всеукраїнський дитячий літературний конкурс «Творчі канікули» (червень – вересень);

ОБЛАСНІ ЗАХОДИ У 2022 РОЦІ

Обласні мережеві акції, флешмоби: (місце проведення: група «Бібліотеки Донеччини» у соцмережі «Фейсбук»)

▪ Мережева акція «Твори Тараса – України гордість і окраса» (поетичні голосні читання, березень);

▪ Мережева акція «Григорій Сковорода: філософія життя і творчості» літературно-мистецькі нариси (до 300-річчя від дня народження Г. Сковороди, листопад);

▪ Мережева акція «Поетичний портрет Донеччини» – відеозбірка віршів (до 90 річчя утворення Донецької області, липень);

▪ Мережева акція «Донеччина як ARTEFACT» – літературно-мистецькі нариси (до 90-річчя утворення Донецької області, липень);

▪ Обласний патріотичний челендж «Держава, яку створює народ» (доленосні етапи державотворення в Україні та її видатні особисті, липень);

▪ Обласний флешмоб «Бібліоніч-2022» (віртуальний гід по подіях «Бібліоніч2022» серед бібліотек Донеччини, вересень);

Обласні конкурси:

▪ Обласний конкурс для юних читачів «Я – майбутнє Донеччини» (засновник Конкурсу управління культури і туризму

Донецької обласної державної адміністрації, організатор – комунальний заклад культури «Донецька обласна бібліотека для дітей», квітень-серпень).

Обласні заходи з для бібліотечних фахівців До Всеукраїнського дня бібліотек:

- Другий міжрегіональний бібліотечний форум, (вересень)

Національна бібліотека України для дітей у 2022 році планує організувати та провести:

- Всеукраїнський конкурс плакатів до Всесвітнього Дня Землі «Майбутнє планети у наших руках!» у рамках Року збереження природи та живого миру в Україні, оголошеного президентом України (спільно із Державною екологічною інспекцією України, Національною спілкою художників України)

Січень-квітень

- Урочисте відкриття Всеукраїнської естафети єднання до Дня Соборності України: передача рекордного калуського Рушника єдності 22 січня;

- Всеукраїнський конкурс із правового просвітництва «Конституція для всіх: і великих, і малих» до Дня Конституції України (спільно із Радою суддів України, Верховним судом України, ГО «Асоціація розвитку суддівського самоврядування України»)

Лютий-червень;

- Міжнародний конкурс дитячої листівки до Всесвітнього дня дитини «Дітям світу — сонце й мир!» (спільно з Національною секцією Міжнародної ради з дитячої та юнацької книги ІВВУ, Національною спілкою художників України, ТОВ «АВК КОНФЕКШНЕРІ») Лютий- листопад;

- Всеукраїнський тиждень дитячого читання. Відкриття на базі ОКЗ «Харківська обласна бібліотека для дітей»

Березень-квітень;

- Всеукраїнський конкурс дитячого малюнка до Дня нейтралітету Туркменістану «Намаллой туркменську казку» (спільно з Надзвичайним і Повноважним Послом Туркменістану в Україні,

Національною секцією Міжнародної ради з дитячої та юнацької книги ІВВУ) Квітень-листопад;

- Всеукраїнський конкурс «Лідер читання» у рамках відзначення 300-річчя від дня народження Григорія Сковороди (спільно з Національною секцією Міжнародної ради з дитячої та юнацької книги ІВВУ та Українською асоціацією працівників бібліотек для дітей) Червень-серпень;

- Всеукраїнський дитячий літературний конкурс «Творчі канікули» (спільно з Національною спілкою письменників України) Червень-вересень;

- Всеукраїнське соціологічне дослідження «Сучасний стан краєзнавчої діяльності бібліотек України для дітей» II-III кв.;

- Всеукраїнський моніторинг «Мультимедійні технології у спектрі професійних навичок сучасного бібліотекаря» III-IV кв.;

- Всеукраїнський моніторинг «Незадоволений читацький попит на сучасну українську книгу в бібліотеках для дітей» IV кв.

Обласні семінари та навчання:

▪ Обласний семінар «Промоція книги та читання: новітні підходи і можливості» (для методистів та працівників відділі обслуговування, березень);

▪ Обласний семінар «Бібліотека в сучасному форматі: професійні ідеї, творчі проєкти» (для керівників систем публічних бібліотек області, заступників директорів по роботі з дітьми та методистів, листопад);

▪ День професійного спілкування «Банк бібліотечних інновацій: творимо майбутнє разом», (квітень);

▪ Професійний діалог «Сучасний бібліотекар: стереотипи та новий імідж», (жовтень).

Бюджет робочого часу:

Кількість робочих днів для читачів у 2022 році складає:

- ЦМПБ, бібліотека ім. А.Чехова *працюють без вихідних* – **342** дні;

- ДЦБ ім. О.Пушкіна, філ. № 19 *працюють з одним вихідним днем* – 291 дні;

- бібліотеки-філії №№ 2, 3, 5, 6, 7, 8, 9, 11, 12, 13, 18 – *два вихідних* – **242** днів (там, де працює один бібліотекар – 24 кал. дні – щорічна відпустка)

* Витрата робочого часу на одного робітника в рік становить:

1987 години - 192 години (основна відпустка) – 48 годин (у середньому додаткова відпустка згідно колдоговору) – 40 годин (тимчасова непрацездатність) = **1707**годин.

Загальний фонд робочого часу ЦСПБ на 2022 рік складає:

138834 години.

Уряд прийняв розпорядження про перенесення робочих днів-2022 <https://medoc.ua/blog/urjad-prijnav-rozporjadzhennja-pro-perenesennja-robochih-dniv-2022>

Норми тривалості робочого часу

<https://buhgalter.com.ua/dovidnik/normi-robochogo-chasu/normi-trivalosti-robochogo-chasu-na-2022-rik/>

Як розрахувати бюджет робочого часу дивіться тут

https://pidru4niki.com/12631113/ekonomika/rozrahunok_byudzhetu_rob_ochoho_chasu

ВАЖЛИВО! Відбулися зміни.

Схема плану:

Місія (мета)основні завдання та напрямки роботи бібліотеки на рік

- 1. Планові показники по обслуговуванню на 2022 рік**
- 2. Бюджет робочого часу**
- 3. Проектно – програмна діяльність бібліотек:**

- Продовжити реалізацію:
- Розробити та реалізувати проекти, програми:

Сьогодні в суспільстві великий запит на інноваційність. Бібліотеки не залишаються осторонь сучасних трендів. Цікавий напрямок роботи бібліотек – це проектна діяльність.

На сьогоднішній день державна стратегія розвитку культури передбачає поєднання бюджетної підтримки культури, спрямованої

на розвиток закладів, на оновлення їх матеріальної та технологічної бази із стимулюванням благодійництва і меценатства.

В Україні діє велика кількість благодійних організацій та фондів як місцевих, так і закордонних. Головною метою їх роботи є надання фінансової підтримки для розв'язання різноманітних проблем. Одним із видів такої підтримки є гранти, які як залучені позабюджетні кошти можуть бути суттєвим джерелом додаткового фінансування бюджетних установ.

Приблизний спектр пошуку грантів може бути таким: регіональні або місцеві грантові програми; гранти від посольств; грантові програми в межах Євросоюзу; спеціальні програми «малих грантів»:

Центр культури і мистецтва – розділ «Благодійні організації, фонди».

Інформаційні портали: Український культурний фонд (проекти національного партнерства від українського культурного фонду <https://ucf.in.ua/>); Український кризовий медіацентр (конкурси на розвиток культури); Відродження; DOBRE; Друк; Ресурсний центр ГУРТ; Простір; Громадські ініціативи України.

4. Партнерство і співробітництво

- Продовжити розвиток соціального партнерства шляхом координації та співпраці з:
- Укласти договори про творче співробітництво з:

5. ОРГАНІЗАЦІЯ БІБЛІОТЕЧНОГО ОБСЛУГОВУВАННЯ:

Діяльність з просування книги та читання, позиціонування та реклама послуг бібліотеки:

5.1 Інтеграція бібліотеки у світовий і національний культурний простір:

Участь бібліотек у конкурсах, Інтернет - конференціях, вебінарах Міністерства культури України, УБА, інших установ і організацій

5.2 Рекламно – іміджева діяльність

- Рекламу бібліотечних послуг вести шляхом індивідуальних бесід з користувачами
- Організувати рекламні кампанії заходів
- Продовжити надання інформації для міських ЗМІ

5.3. Взяти участь в проведенні загальноміських заходах, провести міські заходи, свята в мікрорайонах, селищах, в т.ч.:

5.4. Організувати та провести заходи з просування книги та читання, залучення нових користувачів до бібліотек: (акції, благодійні акції, фотоконкурси та інше):

- Вуличний бібліодайвінг «Нові книги - нового століття»,
- Читацьке фан-патіо «Читаю - як кисень вдихаю», «Пригоду за пригодою – читаємо з насолодою»

- Літературні теревеньки «Нові часи - нові герої»

- Стоп кадр «З новою книгою призначена зустріч»

- «Бібліотека не дасть нудьгувати - запрошуем разом читати і грати!»

- Книжкова виставка-джампінг «Прийшов. Побачив. Прочитав».

Книжковий джампінг надихає читача здійснити легкий та приємний стрибок від одного до іншого жанру літератури.

***Цикл заходів до Всеукраїнського дня бібліотек «Бібліотек@ - територія єдності» (вересень):**

- **День народження бібліотеки «Моя душа - бібліотека»**

Святкування 85-річчя з дня заснування Центральної міської публічної бібліотеки Краматорської міської ради.

- цикл масових заходів протягом року (інформаційний звіт перед громадою, творчі бенефіси, інтерактивні онлайн-турніри, презентації бібліотечних видань, презі-трейлер, урочистості)(усі відділи бібліотеки);

- міський семінар для бібліотечних працівників міста “Центральна міська публічна бібліотека: у часі і просторі ”;(ОМВ)

- соціологічне дослідження “Центральна міська публічна бібліотека у дзеркалі часу”(заступник директора),

- локальне дослідження “Історія Центральної міської публічної бібліотеки” (сектор краєзнавства);

- представлення бібліотеки у Вікіпедії, досвіду роботи і досягнень в професійних виданнях “Бібліотечна планета”, “Бібліотечний форум” (усі відділи бібліотеки);

- презентація творчих досягнень читачів бібліотеки під час урочистостей (відділ обслуговування);

- акції в соціальних мережах — віртуальна фотосушка “Друзі бібліотеки”, бібліоселфі “Моя улюблена книга ” (Інтернет – центр (відділ обслуговування, ЦК);

- онлайн-гра “Квест Центральною бібліотекою” (Інтернет - центр);

- відеоролик “Мою бібліотеку вітаю з ювілеєм!”(ОМВ)

- «Бібліотечна валіза часу» (у холі фотографії яскравих моментів з історії бібліотеки)

- Інсталяції з книжок

- Творча майстерня «Артбук -книжка власноруч»

Заходи до Всеукраїнського дня бібліотек:

«Бібліотека запрошує друзів!», «У тиші храму, де живуть слова», «Бібліотека – твоя точка опори», «У храмі книги править мудрий світ»

Для всіх дорослих і дітей:

• «Дні відкритих дверей», під час яких на виставках експонувати рідкісні видання з фондів бібліотеки, власні видання професійного характеру, творчі роботи співробітників, фотографії з історії бібліотеки.

• Екскурсії, соціально-творчі акції на майданчиках, у парках – «Бібліотека без стін», «Стань читачем сьогодні».

Для читачів-дітей:

• Акції «Пошук скарбів» (літературних, «захованих» для них бібліотеками); «Лідер читання» (номінувати таких читачів-дітей по підсумках, проведених напередодні)

Для бібліотекарів:

Визначити бібліотеку, бібліотекаря і номінувати (варто започаткувати традиційно) своїх колег на отримання нагород за внесок, який є більшим, ніж просте виконання своїх службових обов’язків, спеціальною відзнакою «Бібліо-Успіх року»

• Традиційне проведення «Посвячення у бібліотекарі» нових працівників, які стали членами колективу впродовж останнього року

Для партнерів, журналістів, урядовців, батьків, юних читачів:

• «День бібліотек» використайте як нагороду відзначити внесок цих людей та інституцій у розвиток Вашої бібліотеки

- Впровадьте звання «Почесний читач», яке присвоюється партнерам, спонсорам, друзям бібліотеки за особливі заслуги, значний внесок у розвиток бібліотеки

- Проведіть опитування найпопулярніших в місті людей про роль, яку бібліотека відіграла в їх житті та висвітліть ці матеріали в Інтернет.

Практичні поради Дитячої центральної бібліотеки ім. О. Пушкіна

У Всеукраїнському дні бібліотек беруть участь всі бібліотекарі, читачі, друзі, партнери бібліотеки.

Свято, День відкритих дверей «Бібліотека – твоя територія», «Бібліотека для тебе, бібліотека для всіх».

Флешмоб «Всі дороги ведуть до бібліотеки».

Хіт-парад читацьких думок, дерево побажань «Найщиріші слова бібліотеці».

Книжкова виставка «Парад книжок бібліотеки».

Вшанування кращих читачів «Місце зустрічі – бібліотека».

Відеоподорож «Казковий світ бібліотеки».

Вернісаж малюнків «Якою я бачу сучасну бібліотеку».

День бібліотворчості «Читаємо, малюємо, граємо».

Читацький паркан «Бібліотека майбутнього», де всі бажаючі розміщують свої пропозиції, побажання, бачення нової бібліотеки.

Відеоролик «Бібліотека – твоя територія».

Благодійна акція «Нова домівка для твоєї книги».

Буктрейлер «Нові видання для Нової бібліотеки».

Виставка дитячого малюнка «Я люблю свою бібліотеку».

Дублер-шоу «Бібліотекар на час». Учасники шоу мали можливість спробувати себе в ролі бібліотекаря обслуговувати читачів, шукати необхідну інформацію, проводити бесіди з маленькими читачами, розставляти книги в фондї, штампувати і робити ремонт книг тощо.

ВСЕСВІТНІЙ ТИЖДЕНЬ МЕДІЙНО-ІНФОРМАЦІЙНОЇ ГРАМОТНОСТІ

(24 - 31 жовтня) - чудова нагода привернути увагу, проаналізувати і відсвяткувати досягнення на шляху до медійно та інформаційно грамотного суспільства.

Для того, щоби ефективно використати Тиждень, бібліотекам варто продумати і спланувати свою діяльність. Готуючись до відзначення Тижня, варто обговорити і накреслити план підготовки та проведення Всесвітнього тижня медійно-інформаційної грамотності у бібліотеці. Передусім, повинна бути визначена основна мета участі бібліотеки у Тижні й підпорядкувати програми і заходи цій основній меті. Це може бути: популяризація значення медійно-інформаційної грамотності; інформування громадськості про роль бібліотеки; залучення певних категорій мешканців до заходів з медійно-інформаційної грамотності; пошук партнерів і зацікавлених сторін для налагодження роботи у цій царині тощо. Потрібно вивчити ситуацію, сформулювати цілі й завдання, визначити основні групи населення, на яких планується зосередитися, форми роботи, відповідальних, необхідні ресурси. Важливо також залучити партнерів, зокрема засоби масової інформації, школи, громадські організації, органи влади та самоврядування.

Що бібліотеки можуть зробити для відзначення Всесвітнього тижня медійно-інформаційної грамотності.

Бібліотеки України протягом жовтня можуть:

- Випустити прес-реліз, в якому описується мета Тижня, можливості, що їх надає бібліотека з опанування й підвищення рівня медійної грамотності, а також заходи й події, що відбуватимуться під час Тижня.

- Популяризувати й допомогти людям опановувати матеріал онлайнних курсів з медійної грамотності. Десятки бібліотек в Україні вже модерували онлайнні курси з медійної грамотності. Під час Тижня можна урочисто відкрити такі курси в бібліотеці.

- Урочисто відкрити Школу медійної грамотності.

- Організувати лекції, дискусії, тренінги для різних категорій громадян.

- Провести презентації наявних у бібліотеці ресурсів, а також електронних ресурсів з медійної грамотності, організувати книжкову виставку.

- Запросити громадян на перегляд і обговорення відео, присвячених різним аспектам медійної культури.

- Ініціювати зустрічі з журналістами.

- Розробити і розповсюджувати листівки та інформаційні повідомлення про можливості підвищення медійної грамотності, зокрема в бібліотеці.

- Відкрити спеціальну сторінку на порталі бібліотеки.

- Провести кампанію в соціальних мережах, поширюючи матеріали ЮНЕСКО, ІФЛА, УБА з цих питань, посилання на онлайн-курси з медіаграмотності, постери з медіаграмотності, медіаповідомлення, що висвітлюють роботу бібліотеки в цьому напрямку тощо. Не забувайте про хештеги, зокрема, використовуйте хештег #GlobalMILWeek.

Корисні ресурси, що допоможуть Вам краще підготуватися, можна знайти на порталі Української бібліотечної асоціації, ЮНЕСКО, громадських і медійних організацій, зокрема IREX, Академії української преси та ін.

Користувачі бібліотек у ці дні мають нагоду переглянути відеофільми з протидії дезінформації у медіа та інформаційному просторі.

Відео розмова: «Як не потрапити в халепу та як убезпечити себе під час спілкування у соцмережах, користування месенджерами та мобільними додатками?». Відео-відповіді на це та інші запитання щодо безпеки в Інтернеті можуть надавати офіцери Патрульної поліції підготували Відвідувачі сайту та сторінок бібліотеки у соцмережах матимуть змогу його переглянути.

Міні-тренінг «Я у кіберпросторі». Для ознайомлення з правилами безпечної поведінки в Інтернеті підліткам пропонується здійснити відео подорож “Мій безпечний електронний світ”. На практичних заняттях діти зможуть поставити лайки чи дизлайк різним ситуаціям, які можуть виникнути при спілкуванні в Інтернеті. До заходу слід підготувати «шпаргалку» –листівку-пам’ятку «10 правил Інтернет-безпеки»;

Онлайн-воркшоп «Використання інтерактивного обладнання в класі та на дистанційному навчанні»;

Офлайн і онлайн виставка «Маніпуляції в медіа, як їм протистояти»;

Навчання за темою «Про кібербулінг для підлітків»;

Уроки з медійної грамотності «На теренах Інтернету; «Як захиститися від фейків та дезінформації?»

Тренінг «Бути захищеним у медіапросторі просто!», онлайн-тренінг «Як убезпечити себе від дезінформації»;

Дискусія на тему «Інформація – твій друг чи ворог?»;

Відео урок «Медійна грамотність і компетентність: протидія сучасним інформаційним викликам»;

Проект "Медіа малюк", Онлайн гра «Медіазнайка» (<http://www.aup.com.ua/Game/index.html>).

«Лікуємо дезінфодемію в бібліотеці!: Всесвітній тиждень медійної та інформаційної грамотності»;

Онлайн-конференція на тему: "Бути медіаграмотним важливо в сучасному світі";

Інформаційна відеопам'ятка «Чмтай, сприймай, але перевіряй: фактчекінг, як протидія дезінформації»;

QR постер – довідка «Медіаграмотність сьогодні – це спосіб життя»;

Онлайн – огляд «Медіаграмотність – моя інформаційна безпека!»;

Виставка плакатів, присвячених медійно-інформаційній грамотності. Таку виставку організували, наприклад в Запорізькій обласній універсальній науковій бібліотеці (<https://bit.ly/2Lwcqve>). Плакати можна завантажити, наприклад, з порталу Української бібліотечної асоціації (<https://bit.ly/2Gs0N6m>) й роздрукувати.

Тест «Перевір свій рівень медіаграмотності» та інші.

<https://filter.mkp.gov.ua/>

Корисні ресурси, що допоможуть Вам краще підготуватися, можна знайти на порталі Української бібліотечної асоціації, ЮНЕСКО, громадських і медійних організацій, зокрема IREX, Академії української преси та ін.

5.5. Продовжити роботу клубів за інтересами з метою організації змістовного дозвілля, інтелектуального спілкування громадян:

5.6. Організувати позастаціонарне обслуговування користувачів за допомогою:

5.7. Продовжити використання ресурсів Інтернет для повного доступу користувачів до джерел інформації:

* Підготувати і провести огляди інтернет – ресурсів:

* Розширити діяльність з просування читання за допомогою створення:

- тематичних та рекламних мультимедійних продуктів;
- віртуальних тематичних виставок
- інтерактивних кросвордів, вікторин, тощо;

5.8. Продовжити ведення (або Розпочати ведення): Книги відгуків «Слово має читач», «Книги відгуків та пропозицій», «Книги відгуків про прочитану книгу»

5.9. Продовжити роботу МБА, ВБО

6. Соціокультурна діяльність за напрямками:

6.1. Національно – патріотичне виховання, утвердження української громадянської ідентичності, формування патріотичної свідомості населення

* Взяти участь в реалізації ДЕРЖАВНОЇ ЦІЛЬОВОЇ СОЦІАЛЬНОЇ ПРОГРАМИ національно-патріотичного виховання на період до 2025 року;

* Взяти участь в реалізації Програми національно-патріотичного виховання в Донецькій області на 2021-2025 роки;

- Провести масові заходи, оформити книжкові виставки, перегляди:

* Дня Соборності України (22 січня):

- Книжкова виставка-хронологія «Майбутня доля мислилась соборно»

- Дайджест-гід «За правду, браття, єднаймось щиро, єдиний маєм правий шлях»

- Книжкова виставка-факт «Сила нації – в її єдності»

- Патріотичні години «Нам берегти тебе, Соборну і єдину, і нам твою історію творить!», «Хай буде світлим день твій, Україно, Соборна, рідна, матінко моя»

- Свято єдності «Соборна, єдина - моя Україна»

- «Соборність духу, розуму і серця»

* Міжнародного Дня жертв Голокосту (27 січня),

* Дня пам'яті героїв Крут (29 січня):

Цикл заходів «"Крути – негасимий вогонь української волі"»:

- Тематична розкладка «Юні оборонці Батьківщини»;

- Година історичної правди «У вінок пам'яті Героям Крут»;

- Пізнавальний кінозал «Пам'ятаємо про Крути»;
- Бесіда-огляд «Трагедія Крут: крізь призму минулого і сучасного»;

- * Дня героїв Небесної сотні (20 лютого),

- * До Дня українського добровольця (14 березня) ,

- * Дня пам'яті жертв політичних репресій (21 травня),

- * Дня Незалежності України (24 серпня)

- Відео, фото-челендж «Наша незалежність»

- Конкурс малюнків на асфальті «Я люблю свою країну, я люблю її людей!»

- Театралізоване свято «Хай квітне барвисто моя Україна»

- Квест-гра «У пошуках карти України»

- «Синє небо, жовте сонце загляда в моє віконце».

- * Дня захисників і захисниць України (14 жовтня):

- Творчо-розважальне шоу «І не буде переводу українському народу, доки з глибини сторіч долина козацький клич»

- Урок мужності «Хто серцем могутній!»

- Історична вахта «На варті Вітчизни»

- Виставка малюнків «Хай живе козацький дух»

- Квест-гра «Свято мужності й відваги»

- Година спілкування «Свято доблесті і мужності».

- * Дня Гідності та Свободи (21 листопада):

- Тематичний відеоперегляд «Ми гідні жити в мирі та свободі»

- Відео презентація «Герої Майдану – борці за свободу, що долю змінили цілого народу!»

- Виставка-інсталяція «Тільки тим історія належить, хто за неї бореться й живе»

- Відеожурнал «Шукаючи Європу, ми знайшли Україну».

- * Дня пам'яті жертв голодоморів (21 листопада):

- Всеукраїнська акція «Запали свічку пам'яті» (26 листопада)

- Історичний екскурс в історію «Минуле стукає в наші серця»

- Вечір пам'яті «Хто відповідь за геноцид?»

- Інформаційна година «Збережи пам'ять. Збережи правду».

- * Дня збройних сил України (6 грудня)

- * Цикл «Релігійні та народні свята»:

Практичні поради Дитячої центральної бібліотеки ім. О. Пушкіна:

Пріоритетним напрямком бібліотечної діяльності є – підвищення культурного рівня молоді, формування шанобливого ставлення до історії, національної спадщини та української мови. Бажано запланувати різноманітні заходи: онлайн-зустрічі, вечорниці, народні свята, ярмарки талантів, історичні етюди, свята, етно-паті, патріотичні майданчики «Я – українець і цим пишаюсь», українознавчі ігри, народознавчі екскурси, свята козацької слави, палітри майстрів тощо.

Презентація виставки «Нові часи – нові герої». Популяризація літератури з національно-патріотичного виховання.

Година патріотизму «Небесна Сотня – то в серцях вогонь», оформити стенд, тем. Полицю, виставку «Пам'яті героїв Майдану».

Презентація книги «Євромайдан очима ТСН» тощо.

Літературно-етнографічні посиденьки (вечорниці). Заходи етнічно-народознавчого характеру органічно впишуться у запропонований формат. Андріївські вечорниці, вертепи, ігри на Купайла та ін. можна провести, застосувавши таку форму роботи з читачами. На таких посиденьках можна познайомити відвідувачів бібліотеки не тільки з фольклорними збірниками та етнографічними розвідками, а й з українським фентезі, що має колоритне етнічне забарвлення, наприклад, з творами Дари Корній чи Марини Смагіної.

Матеріали патріотичного змісту розміщувати на сайті, блозі, у соціальних мережах бібліотеки.

6.2. РОЗВИТОК БІБЛІОТЕЧНОГО КРАЄЗНАВСТВА

- Популяризація краєзнавства з використанням новітніх технологій, Інтернету:

* продовжити створення віртуальних виставок – персоналій (літератори - ювіляри);

* збір матеріалів в електронні інформаційно-краєзнавчі кейси,

- **Цикл «Краєзнавство».** Провести масові заходи, оформити книжкові виставки, перегляди:

*** Тематичний цикл з нагоди 90-річчя Донецької області «До рідного краю серцем прихилюся» (протягом року):**

- Краєзнавчі читання: «Краю мій, краплина України», «Із глибини віків у сьогодні»

* Рибалківські читання «Поет донецького краю»

Наша Донецька земля дарує світові таланти, провідна зірка яких буде світити впродовж багатьох років. Серед них - ім'я Миколи Рибалка (1922 -1995) українського поета, лауреата премії імені Т.Г. Шевченка. 14 лютого 2022 року виповнюється 100 років з дня народження поета.

*

* До Дня визволення Краматорська, до Дня міста, Днів селищ:

- Літературний подіум «Читай наше – шануй рідне»
- Історико-краєзнавчий пазл «Славетні імена в історії міста»
- Краєзнавчий віртуальний маршрут «Мій отчий край - земля моя у росах».
- Зустрічі з місцевими поетами «Поетичні краєвиди рідного краю»
- Інтерактивний краєзнавчий ерудит-батл, краєзнавча гра-лото
- Краєзнавчий квіз «Донбаський пазл на карті України»

Практичні поради Дитячої центральної бібліотеки ім. О. Пушкіна

- Привабливий туристичний бренд краю «Мій край у чому неповторний?» Можна створити логотип, туристичний буклет, листівку тощо.

- Дослідження маловідомих історичних постатей та подій «Непізнана історія мого краю».

- Презентація, відео, есе, цифрова історія «...підкорюють світ» (ваші земляки – знаменитості). Можна створити цифрову історію успішної людини, яка прославила Україну своїм талантом;

- Родинні свята, виставки тощо «Наші таланти тобі, Україно» (рукотворні вироби, притаманні краю: вишивка, писанки, ляльки-мотанки, гончарство, вироби з дерева, кераміки, обереги тощо). Можливо, навіть є сім'ї майстрів та майстринь, де саме те чи інше ремесло передавалось із покоління в покоління.

- Літопис села, селища «Що не край, то свій звичай» (відео, презентація, дослідження). Необхідно звернути увагу саме на ті

звичаї, які притаманні вашому краю, можливо, призабуті, якими він відрізняється від інших і які можуть гідно представляти свою місцевість, як частину єдиної барвистої етнографічної історії України.

Результативність краєзнавчої роботи залежить як від чіткої цілеспрямованої організації роботи, так і від вибору оптимальних форм проведення занять, використовуючи як традиційні, так й інноваційні освітні технології. Теми – різноманітні, в залежності від віку школярів і їх знань: бібліозустрічі, калейдоскопи, інтегровані уроки пам'яті, мужності, презентації, виставки літератури, екскурсії, подорожі, конкурси, респект-зустрічі та ін. Успіх у прищепленні учням знань з краєзнавства залежить від тісного контакту бібліотекаря і вчителя, спільного планування.

Наприклад:

- слайд-бесіди «Вулиці нашого міста»,
- інтегрований бібліо-урок «Історія України на площах і вулицях Краматрська».
- конкурс розповідей «Пишаюсь тобою, дідусю!»,
- краєзнавчий калейдоскоп «Наш край за 400 років»,
- родинні краєзнавчі конкурси «З народних джерел», «Обереги рідної землі», «Моя Донеччина в сиву давнину».
- заняття з печворку («І дорослі, і малі, знайте витoki свої») учні створюють історичний ланцюжок подій рідного міста.
- до роковин трагічних подій можна приурочити уроки пам'яті, уроки-реквієми «Кара без вини: голод і репресії 30-х років минулого століття на Донеччині», «Скорботний – 33 рік»,
- літературно-музична композиція «На колінах перед Вами, сповідаю жалобу свою».
- волонтерсько-дослідницька діяльність «Чорна сповідь моєї Вітчизни». Читачі бібліотеки зустрічаються із жертвами та свідками голодомору, записують і документують їх спогади та свідчення, дослідження документів тих часів, співпраця із краєзнавчими музеями місцевим, обласним.

Акцентувати роботу бібліотеки по залученню читачів до постійного обласного конкурсу «Я – майбутнє Донеччини»!!!

- Цикл «Розвиток культур нацменшин»:

*

6.3. ПРАВОВА ОСВІТА НАСЕЛЕННЯ. ПРОТИДІЯ ТОРГІВЛІ ЛЮДЬМИ. ЗАТВЕРДЖЕННЯ ГЕНДЕРНОЇ РІВНОСТІ.

Взяти участь:

• **У проведенні Всеукраїнської акції «16 днів проти насильства»;**

* продовжити надання безоплатних юридичних послуг незахищеним верствам населення

* організувати (продовжити) роботу інформування населення про актуальні нормативні акти;

* підготувати тематичні добірки документів для розміщення на сторінка сайтів, блогів (створити рубрику Інформаційно – правова служба, на стендах та інше.);

- Провести заходи, оформити книжкові виставки, перегляди:

* тижні правових знань «Гідність і справедливість для всіх нас» в рамках Всеукраїнського тижня права (Починаючи з 2008 року, в Україні проводиться Всеукраїнський тиждень права згідно з Указом Президента України від 08.12.2008 № 1149 з нагоди 60-ї річниці проголошення Загальної декларації прав людини. Захід проводиться щороку в тиждень, що включає 10 грудня – День прав людини. Адже саме цього дня у 1948 році Генеральна Асамблея Організації Об'єднаних Націй прийняла Загальну декларацію прав людини);

* **До Дня Конституції України;**

- «Веди нас, основний Законе, до заповітної мети!»

* **До Дня Державного прапора України**

- інформаційні бесіди «Наш стяг у золотій блакиті», «З жита, з волошок наш прапор ясний»;

- години українознавства «Державні кольори України»;

- інформаційні повідомлення «Національні символи – обереги України»;

- години історії «Кольори, що дають надію», «Українська державна символіка», «Прапор державний – це гордість та сила, символ історії вічно живий»;

Заходи доцільно доповнювати книжковими й тематичними

виставками, оглядами літератури чи історичними хроноскопами:

- «Прапорові барви України»;
- «Державна символіка: походження, традиції, доля»; «Наша перлина, наша святиня: Державний прапор незалежної України».

***До Міжнародного дня захисту дітей.**

У центрі уваги бібліотеки – правове виховання молоді. Бібліотекарі можуть за підтримки працівників органів юстиції, соціального захисту проводити лекції, інформаційні години, тренінги, юридичні діалоги для всієї громади, задля підвищення рівня правової обізнаності.

6.4. ОРГАНІЗАЦІЯ СІМЕЙНОГО ЧИТАННЯ ТА ДОЗВІЛЛЯ

- Провести масові заходи, оформити книжкові виставки, перегляди:

Цикл заходів: «Читання для сімейного єднання»

* До Міжнародного жіночого Дня 8 березня:

* До Міжнародного дня сім'ї, Дня матері:

* До Дня сім'ї в Україні:

Практичні поради Дитячої центральної бібліотеки ім. О. Пушкіна:

Для організації змістовного сімейного читання важливим є укомплектованість бібліотечного фонду книгами, які варто виділити на окремих стелажах на допомогу організації вільного читання членів сім'ї, культурі сімейних відносин, сімейній педагогіці, психології, включаючи довідкові видання. Особливу увагу приділити художньому оформленню тематичних стелажів. Вони повинні систематично оновлюватись і бути привабливими.

Організація книжкових виставок по напрямках: Рекомендації щодо визначення сімейних цінностей, збереження сімейного затишку та знаходження взаєморозуміння. - Хай щастя всміхається кожній дитині; - Родинне відчуваємо тепло; - Батькам, які виховують з любов'ю; - Пізнаємо світ разом з дітьми; - Сім'я - ключ до щастя; - Дзвенить щасливим сміхом їх домівка; - Азбука сімейного життя. - Сім'я - родинонька моя.

Інформаційна зона (куточок). Тут можна дізнатися про послуги бібліотеки, її заходи, одержати відомості щодо освітніх закладів у вашій місцевості, гуртків та клубів, адрес юридичних та соціальних

служб, інші дані, котрі стосуються життя сім'ї, батьків, дітей. Такий стенд чи куточок може називатись - Азбука для батьків - Разом із сім'ю та задля сім'ї - Інформаційне бюро для батьків - Сім'я. Книга. Бібліотека. Тут також буде доречно розмішувати матеріали для батьків, що допоможуть їм призвичаїти дитину до читання.

Інформ-досьє: - Твої права дитино - Читаймо разом з пелюшок - Я народився, я расту... - Ваша дитина йде до школи - Поки лихо не постукало у двері

Зона спілкування. У цій зоні читачам має надаватися можливість для вільного ведення розмов, дискусій, де дітлахам розповідатимуть казки, дорослі спілкуватимуться з ними, обговорювати їхні улюблені книги, знайомити з новими надходженнями, стимулюючи любов до читання. Для тих у кого маленькі приміщення, рішенням може бути відгороджений напіввідкритий простір на абонементі. Те, що відбувається, привертатиме увагу інших користувачів, що сприятиме збільшенню учасників заходу.

Рекреаційна зона – це місце психологічного розвантаження для читачів. Тут бажано створити всі умови для відпочинку, розмістивши акваріум, декоративні рослини. Якщо до бібліотеки приходять батьки разом із дітьми дошкільного віку, бажано облаштувати в цій зоні особливо затишне місце для малят, створити умови для гри: іграшки, оригінальні книги, які розраховані на вік малюка, створити умови для гри: іграшки, оригінальні книги, які розраховані на вік малюка.

Міні-куточки для спільного сімейного читання та спілкування дітей і батьків, влаштовувати виставки сімейних реліквій, розмішувати інформаційні стенди «Азбука для батьків», проводити книжкові спектаклі, концерти за участю родин, фестивалі сімейної творчості, дні сімейного відпочинку, організовувати читацькі марафони та конкурси, літні відкриті вечірні майданчики «Відпочиваємо всією сім'єю, цикл національних культурних свят «Традиції народу в традиціях сім'ї. – Залучати дітей до участі в благодійних акціях, під час яких вони, носитимуть книги додому людям похилого віку, з обмеженими можливостями, вітатимуть їх зі святами, допомагатимуть в упорядкуванні території, збиратимуть

речі та канцелярське приладдя для багатодітних і малозабезпечених сімей.

Організація змістовного дозвілля та читання родини. Особлива роль належить спілкуванню з читаючими родинами на індивідуальному рівні та організація сімейного спілкування у стінах бібліотеки. Методика залучення сім'ї в бібліотеку проста: всі заходи повинні бути цікавими і дорослим і дітям. Сприяючи розвитку сімейного читання бібліотекар має використовувати найрізноманітніші форми роботи. У бібліотеках не повинно минати без родинних свят з іграми та конкурсами, які окрім розважальної функції, носять виховний та інформативний характер.

Сімейні літні читання. У період літніх канікул заходи бажано проводити поза стінами бібліотеки. Місцем відпочинку можуть стати: літній майданчик або альтанка, розташовані поруч із бібліотекою. Для дітей та батьків слід організувати спільні масові заходи: вікторини, подорожі, конкурси, екскурсії, оздоровчі бесіди, фізкультхвилинки: «Бібліотека на галявині», «Літературна аптека», «Бути здоровим - це модно», «Головне здоровим бути, це потрібно всім збагнути» «Продукти харчування - наші друзі і вороги», «Все про етикет», конкурс на кращий малюнок «Я і родина моя».

Анкетування для батьків «Читання вашої дитини»

Взяти участь у Міжнародному конкурсі дитячої листівки до Всесвітнього дня дитини «Дітям світу – сонце й мир!» (НБУ для дітей)

6.5. ФОРМУВАННЯ ІНТЕЛЕКТУАЛЬНОЇ КУЛЬТУРИ. ДІТИ

Практичні поради Дитячої центральної бібліотеки ім. О. Пушкіна

Сучасна бібліотека у межах реформ **Нової української школи** та інноваційних технологій також змушена реформувати свою діяльність. Бібліотека підтримує і збагачує шкільну програму. Необхідно розширювати свої функції і в багатьох випадках позиціонувати себе не тільки як заклад культури, а й як майданчик інформаційного та освітнього простору. У практичній роботі бібліотекарі мають тісно співпрацювати з психологами, педагогами, батьками та іншими фахівцями, які працюють з дітьми. Бібліотека є

надійним помічником з підготовкою до уроків та організації цікавого навчання.

Бібліотека проводить заходи, пов'язані з читанням, літературними чи знаковими подіями, календарними датами, заздалегідь узгоджувати це з педагогами школами, які знаходяться поблизу. Крім того, проводити різноманітні події й тематичні бібліотечні заходи, які задовольняють і розвивають інформаційні потреби школярів, розширюють коло їхнього пізнання світу, допомагають цікаво провести вільний час та навчатися.

Важливим напрямком є - **інклюзивна освіта**. Бібліотекарі залучають дітей з особливими потребами до колективної творчої діяльності з однолітками, пов'язаної з книгою та бібліотекою. Виконуючи інформаційну функцію, бібліотекарі мають створити інформаційно-довідковий ресурс на допомогу педагогам, які працюють у класах з інклюзивним навчанням, психологам, соціальним педагогам та батькам дітей з особливими потребами.

Дієвим напрямком бібліотечної роботи є стимулювання читацької активності школярів через ігри, конкурси, зокрема, конкурси читців, казкарів, «Найкраща закладка», «Дизайнери бібліотеки», «Ілюстратори казок», «Читаємо і граємо» – театралізація улюблених казок чи оповідань, «Пізнаємо світ природи з книжкою в руках» та ін. Використовуємо індивідуальні форми спілкування: бесіда, консультація, літературне орієнтування, екскурсія по бібліотеці; ігрові форми роботи: складання пазлів, гра, розгадування дитячих кросвордів, малювання казкових героїв.

Створення сприятливих умов для адаптації, самовизначення та самореалізації дітей з особливими потребами є одним із пріоритетів інклюзивного навчання, тож бібліотеки повинні такі умови створювати і в себе.

Також не забуваємо і про культуру читання.

Акцентуйте увагу на наступні заходи, які сприяють **популяризації дитячої книги та читання, зокрема:**

- Міжнародний день дитячої книги;

- **Всеукраїнський тиждень дитячого читання (24.03-30.03):**

«Під вітрилом книги до нових відкриттів», «Завітай в царство книжкове - зустрій товариство казкове», «Чарівних слів чудовий

світ», «Яснішає у світі, коли читають діти», «Книжок країна чарівна чекає на гостини».

Практичні поради Дитячої центральної бібліотеки ім. О. Пушкіна

Інтелектуальний квіз - інтелектуальний турнір, учасники якого зможуть не тільки весело провести час, перевірити свої знання про історію та культуру..., але і розширити світогляд.

Майстер-клас з конструювання з паперу героїв українських народних казок «Казка з паперу» - читається казка, а потім за допомогою кольорового картону, ножиць і клею створити об'ємні фігурки тварин - героїв українських народних казок.

Показ мультфільмів та інші новинки вітчизняної анімації для всієї родини.

Презентація настільної гри. Настільна гра - чудова можливість організувати захоплююче дозвілля. Запросити відвідувачів пограти в будь-яку гру. Організувати цикл, гурток, клуб настільних ігор.

Майстер-клас, гурток з оригамі «Паперовий світ»

Читаємо і ілюструємо казку

Інтерактивний сторітеллінг

Вірші Алана Мілна тощо... розказані ляльками

«Білосніжка і сім гномів» - читати казку братів Грімм і створити ілюстрацію до казки в техніці колажу

«Діти біля мікрофона – «Ура весні!» - інтерактивне читання перед мікрофоном віршів про природу і тварин. Всі учасники отримують пам'ятні призи.

Програма літніх читань

Під час Програми юні читачі разом зі своїми батьками мають можливість долучились до читання, пізнавальних ігор і розваг. Відвідувачі зможуть взяти участь у вікторинах та конкурсах, стати учасниками творчих майстер-класів та цікавих зустрічей. У бібліотеках можуть діяти творчі простори, літні дворики, пізнавально-ігрові майданчики, читальні зали просто неба, відеокінозали та ін.

- Міжнародний день книги та авторського права;
- участь у Національному проєкті «Україна читає дітям».
- Всеукраїнський конкурс «Лідер читання – 2022»
- Дитячий літературний конкурс «Творчі канікули»

Квест для дошкільнят «У світі букв. Готуємося до школи». Розгадуючи головоломки і виконуючи нескладні завдання, діти знайдуть заховані літери і складуть з них слово. Всім учасникам невеличкі сюрпризи.

Майстер-клас «Грамотійка!». Знаходимо родичів для слів, дізнаємося їх значення (гри з однокореневими словами). Вчимося швидко і правильно запам'ятовувати в грі написання словникових слів. Граємо в ребуси, шаради, синоніми і антоніми.

Літературна панорама або книжковий парад. Такі форми роботи передбачають огляд найбільш популярних творів для певної вікової категорії. Так, для старшокласників можна провести серію зустрічей: «Книжкова орбіта сучасного тінейджера», «Топ 20 найкращих творів для молодих і амбітних», «Майже дорослі», «Спокуса сучасною жіночою прозою». Інтригуюча розповідь про актуальні проблеми, притаманні підлітковому віку, якісні буктрейлери, цікаві презентації, відповідна лексика, якою спілкується сучасна молодь – усе це буде доречно для подібних заходів. У цьому ж руслі можна зробити огляд літератури певного жанру чи напрямку.

Лабораторія читацького смаку. Така форма роботи якнайкраще підійде для заходу, приуроченому одному авторові чи навіть одній книзі, адже бібліотекар має змогу детально проаналізувати стиль письменника, розповісти передумови написання книги, провести паралелі між автором та ліричним героєм, а запропоновані інтерактивні завдання (створення хмарки думок, чи вправа «Закінч речення») стануть своєрідним індикатором того, наскільки слухачі зрозуміли авторську ідею.

Книжковий виклик. Ця форма роботи стане доречною для заходів, на яких піде мова про непрості, але актуальні теми. Для підліткової аудиторії можна вибрати твори про життя дітей в інтернаті «Світло не в твоєму вікні» О. Репіної чи «Три твої імені» Д. Сабітової; про непорозуміння між сином та егоїстичним деспотом батьком – «Сорок цистерн любові» С. Процюка, С. Гридін «Не такий», «Дорослі зненацька» тощо; про підліткові суїцидальні настрої і маніпуляцію дитячою психікою через соцмережі – «Білий кит або Сіль для моря» А. Нікуліної; про проблеми гомосексуалізму – «Середина світу» А. Штайнгофеля. Книжковий виклик як форма

роботи впишеться у формат заходів приурочених творчості авторів, котрі власною манерою чи стилем відверто епатують (Любка Дереш, Сергій Жадан, Лада Лузіна, Юрій Андрухович, Лесь Подерв'янський).

Літературний фуршет «Книги з ароматами прянощів». Якщо змішати в одне ціле дві людські пристрасті – свято смаку і свято слова – отримаємо новий різновид літературного жанру – гастрономічний роман. Познайти читачів з такою літературою як найкраще допоможе літературний фуршет. Витримавши в оформленні заходу кулінарну атрибутику (сервірування столу, кітель шеф-кухаря, аромат приправ та міні - закуски) і застосувавши прийоми роботи з допитливим читачем (підбір книг відповідного спрямування, розробка інформаційних буклетів з найпопулярнішими гастрономічними романами, уривки фільмів, відзнятих за мотивами популярних творів на кулінарну тему) і літературна дегустація матиме успіх у читачів, котрі є літературними гурманами.

Поетичний меморіал. Така форма роботи буде доречною при висвітленні літературної спадщини митців, котрих можна назвати совістю нації. Захід такого формату передбачає особливі емоції і настрої, висвітлення глобально значущих проблем для національного самоусвідомлення, декламування віршів, відеоролики з біографічними фактами і спогадами сучасників митця, тощо.

Популяризуючи сучасну українську літературу, радимо використовувати наступні форми: виставка-рейтинг «Краща українська книга», акція «Я читаю», виставка-дегустація «Відчуй на смак сучасну українську», виставка-заклик «Читай сучасну літературу українською!», бліц-опитування «Краща сучасна українська книга», лотерею – крутнути колесо фортуни та обрати книгу наосліп, Book-speed-dating (з англ. – швидке побачення з книгою) – вечори коротких книжкових побачень. Кожен учасник заходу повинен принести з собою улюблену книгу, за допомогою якої визначається у подальшому спільність інтересів тощо.

Однією з яскравих та улюблених форм молоді є **флешмоби**, тому можна запропонувати читачам молодіжні вуличні флешмоби «Улюблена книга», «Хвилина читання», «Відкрий свою книгу».

Використовуючи онлайн-тести, можна запропонувати читачам, **онлайн-батл** «Кращий знавець літератури». Переможця можна нагородити невеличким сувеніром, а переможеним запропонувати літературу до читання.

«Літо даремно не проводи - в бібліотеку приходь! ...»

Методичні поради по організації роботи бібліотек в літній період. Програма «Ми хочемо, щоб наше літо було книгами зігрите!», а також сценарії ігрових і розважальних програм «Літні канікули - улюблена пора», «Ліс чудес».

https://drive.google.com/file/d/1rw4lnLUDMd92ZFe_iHo7sq9DOM43CIfS/view

6.6. РОБОТА З МОЛОДІЖНОЮ АУДИТОРІЄЮ

- Продовжити участь у реалізації міської Програми національно-патріотичного виховання на 2021-2025 роки;

- Продовжити роботу (створити) молодіжних об'єднань;

Цикл: Молодь. Бібліотека. Книга.

* Тиждень молодіжної книги (18-24.04):

*

* «Професія - твоє майбутнє»: робота на допомогу профорієнтації юнацтва:

*

* До міжнародного Дня толерантності:

Практичні поради Дитячої центральної бібліотеки ім. О. Пушкіна

Пріоритетними напрямками вважають виховання підростаючого покоління на основі етичних, моральних цінностей. Для цієї категорії користувачів використовують активні форми роботи: тренінги, міні-конкурси, брейн-ринги, ігри, зустрічі з цікавими людьми конкурси, тести, «годин душевного спілкування» тощо.

Наприклад: тренінг «Розуміння моральних цінностей», тест «Чи схильний ти до наркотиків», інформаційно-мотиваційний тренінг «Скажемо наркотику і СНІДу- ні!», година милосердя «Людина починається з добра».

Циклу занять «Я і мій вибір» може складатися з такої тематики:

- Неповторність індивідуальності;

- Я вибираю здоров'я;

- Вибір життєвих цілей;

- «Крутий» - впевнений в собі?;

- Стрес в житті людини;
- Почуття власної гідності. Як виплекати його в собі.

Бажано співпрацювати з психологами, які допомагають читачам отримати відповідь на хвилюючі питання, обговорити варіанти розв'язання проблем, одержати необхідну інформацію.

Акція «Весняний Тиждень добра»

Цілі і завдання акції - залучення учнів і педагогічних працівників освітніх установ в активну діяльність з надання соціальної допомоги населенню на добровільних засадах, активізація соціально суспільно корисної діяльності, організація допомоги нужденним, залучення нових добровольців, розвиток соціального партнерства з державними структурами, некомерційними організаціями, бізнес - структурами, популяризація добровольчої діяльності серед підлітків і молоді.

<https://drive.google.com/file/d/1YWy8ZiPiyy61Xg5C0ll0xpMidqzbzKHuz/view>

6.7. УКРАЇНСЬКА МОВА. КУЛЬТУРА. ЛІТЕРАТУРА.

- **Провести масові заходи, оформити книжкові виставки, перегляди:**
 - До Міжнародного дня рідної мови (21 лютого):
 - До Дня української писемності і мови (9 листопада):
 - Знаменні дати діячів історії, культури, літератури, мистецтва:
 - Чільне місце в роботі бібліотеки потрібно відводити великому Кобзарю. Щорічно відзначаються роковини з дня народження та смерті Т.Г.Шевченка з використанням різноманітних форм популяризації творчості Кобзаря: **Шевченківські читання «Єднає душі слово Кобзаря», «І став для нас він світочом в віках!»:**
 - **Цикл заходів із відзначення 300-річчя з дня народження Григорія Сковороди (грудень):**
 - **100 років з часу народження Павла Глазового – українського письменника-гумориста.**

Серед дітей і молоді варто просувати меседжі про те, що наша мова – це класно, це сучасно, це – кращий спосіб бути собою,

вирізнятись і бути в тренді одночасно, знайти собі гідне місце у власній країні тощо. Можна наклеїть синьо-жовтий значок із надписом «Спілкуюся лише українською», зробити яскраву саморобну торбу з надписом «Зробіть мені приємність – розмовляйте українською», вуличне опитування серед молоді щодо використання музики сучасних українських виконавців в якості ринг тонів, «Читай та спілкуйся українською». Організувати соціальну рекламу, соціальні акції «Мова – духовний код нації».

6.8. ЗДОРОВА УКРАЇНА: ЕКОЛОГІЧНЕ ВИХОВАННЯ КОРИСТУВАЧІВ

- Розробити (продовжити роботу в) програми екологічного просвітництва

- Провести масові заходи, оформити книжкові виставки, перегляди:

* Заходи в рамках місячника збереження природи та живого миру в Україні (квітень 01-30.04);

* Довкілля і екологічна культура»:

* До Дня Чорнобильської трагедії:

* Екологічні читання «Довкілля моє неповторне», «Жива душа – зелений дивосвіт»;

- Формувати екологічну культуру можна за допомогою таких форм: екологічні марафони та тижневики; зустрічі з екологами, біологами, генетиками; змагання, конкурси, вікторини; відео та літературні подорожі; віртуальні екскурсії; екологічні акції «Чисті джерела», «Чисте узбіччя», «Майбутнє лісу в твоїх руках» та квести; тренінги, форуми, круглі столи; дні інформації; автограф-сесії; екологічні свята відповідно до календаря екологічних дат; прес-конференції; майстер-класи; літні майданчики та виїзди на природу; гуртки юних любителів природи, сюжетно-рольові ігри за допомогою ляльок та театральні постановки; виставки-огляди з екологічної літератури; виставки малюнків та творчих робіт з природних матеріалів; бібліотечні проєкти – «Друге життя пластику», «Екоказка у ляльковому театрі», «ЕкодIALOG», «Раціональність споживання енергії. Збережемо планету разом» та ін.

- Година екологічних роздумів

- Виставка виробів з вторинної сировини «Апгрейд сміття»
- Фотовернісаж «Бринить природи мова кольорова»
- Екологічний кардмейкінг. Кардмейкінг (від англ. cardmaking; у перекладі card - листівка, make - робити) - це мистецтво виготовлення вітальних листівок.
- Екологічна толока «Зроблю моє місто чистим»;

Практичні поради Дитячої центральної бібліотеки ім. О. Пушкіна

Популяризації екологічних знань стали одним з пріоритетних напрямків роботи бібліотек. Екологічна діяльність бібліотеки бажано здійснювати у взаємодії з іншими інститутами, що ведуть професійну діяльність в галузі охорони навколишнього середовища, науковими і навчальними установами, ЗМІ, учасниками громадського екологічного руху.

В роботі використовувати, як традиційні форми роботи – книжкові виставки, бесіди, огляди, дні екологічних знань, вікторини, конкурси, свята, подорожі, зустрічі з екологами-краєзнавцями, екскурсії, лекції, так і інноваційні, що відповідають вимогам часу: онлайн-презентації, из можете тажі, екотрибуни, фотоконкурси, екологічні квести, флешмоби, ігри, екологічні форуми, круглі столи, екологічні брейн-ринги тощо.

Еко-квіз «Врятувати планету!» Об'єднатися в команди, виконувати завдання, досліджувати, проводити досліди, з'ясувати, як людина впливає на навколишнє середовище і розбиратися, як допомогти планеті відновити природний баланс.

Смарт-моб «Я – за чисте довкілля!» (Флешмоб у смартфоні).

«Екологічні хвилини спілкування» в режимі NON-STOP.

Фото-відео-крос «У світі дивовижної природи» тощо.

Орієнтуючись на сучасного читача, у якого переважає так зване «кліпове мислення», створити інтерактивні завдання для малюків «Вгадай казку за допомогою Емої».

Взяти участь у Всеукраїнському конкурсі плакатів до Всесвітнього дня землі «Майбутнє планети в наших руках!» (НБУ для дітей).

6.9. ЗДОРОВИЙ СПОСІБ ЖИТТЯ, ПРОФІЛАКТИКА НЕГАТИВНИХ ЗВИЧОК

- Розробити (продовжити роботу в) програми з просвітництва в сфері здорового способу життя

- Провести масові заходи, оформити книжкові виставки, перегляди:

* До Всесвітнього дня здоров'я;

* До Всесвітнього дня боротьби з туберкульозом;

* До Дня фізичної культури і спорту;

* До Дня боротьби з тютюнопалінням;

* До Всесвітнього дня боротьби із СНІДом;

* До Міжнародного дня боротьби зі зловживанням наркотиків.

- Велнес-тренінг – захід, спрямований на просування здорового способу життя. Запропонуйте молодим людям, які займаються вуличними видами спорту (воркаут, паркур тощо), показати своїм одноліткам, що займатися спортом просто – потрібне лише бажання. «Геть паління! Ми здорове покоління» (31 травня всесвітній день боротьби з тютюнопалінням)

Зробити акцент на значенні фізичної культури і спорту, оптимізації режиму життя, активного відпочинку. Готувати для користувачів інформаційні повідомлення в соціальних мережах .

Виставка книг «СНІД: знання проти страху».

Книжкова виставка «Ми обираємо силу, красу і здоров'я».

Інформаційна година «До здоров'я – кроком руш».

Урок – бесіда «Екологія природи, екологія душі».

Анкета «Найвища цінність людини – власне здоров'я».

Літературна година «Природа дарує здоров'я».

Мандрівка країною здоров'я «Ми обираємо здоров'я».

Квест «Рухова активність – здоровий спосіб життя».

6.10. СОЦІАЛЬНА ПІДТРИМКА ІНВАЛІДІВ, МАЛОЗАБЕЗПЕЧЕНИХ ВЕРСТВ НАСЕЛЕННЯ. ВЕТЕРАН

- Взяти участь у реалізації розпорядження обласної військово – цивільної адміністрації № 1431/5-18 від 29.11.2018 *«Про затвердження Регіонального плану заходів з реалізації Стратегії державної політики з питань здорового та активного довголіття населення на період до 2022 року»*

- Здійснювати першочергове обслуговування ветеранів, інвалідів, переселенців.

- Продовжити роботу в рамках «НАЦІОНАЛЬНОЇ СТРАТЕГІЇ із створення безбар'єрного простору в Україні на період до 2030 року», в т.ч. провести:

- Провести масові заходи, оформити книжкові виставки, перегляди;

Цикл «Ветеран»:

* до Міжнародного дня визволення в'язнів фашистських таборів;

* до Дня скорботи і вшанування жертв війни;

- «Пройшла війна стежками долі», «Вічна пам'ять, вона в наших серцях жива!»

* до Дня партизанської слави;

* до Дня пам'яті жертв Бабиного Яру;

* до Дня Перемоги, Днів пам'яті та примирення;

* до Дня визволення України від фашистських загарбників (28 жовтня)

Вшанування воїнів – інтернаціоналістів;

Цикл до Міжнародного дня людей похилого віку:

До Міжнародного дня інвалідів:

- Урок мужності «Воїни АТО – гордість нашого села, міста»;

- Вечір-зустріч «Мужність і відвага – кризь покоління» (з участю ветеранів війни, дітей війни та воїнів АТО);

- Говоримо про війну очима дітей і на мові дітей «Війна і Дитинство». Реальні історії героїв чие дитинство випало на період воєнного російсько-українського конфлікту.

6.11 ПОПУЛЯРИЗАЦІЯ СВІТОВОЇ ІСТОРІЇ КУЛЬТУРИ.

ЛІТЕРАТУРИ.

- Продовжити (або організувати) роботу клубів, кружків любителів іноземних мов;

- Провести масові заходи, оформити книжкові виставки, перегляди:

* До Всесвітнього Дня поезії

* До всесвітнього Дня письменника

* До Міжнародного дня пам'яток та історичних місць

* До Дня слов'янської писемності і культури

* Цикл «Україна - НАТО»

* До Дня Європи

- Робота Пунктів європейської інформації в ЦМПБ та бібліотеках - філіях

* Цикл «Знаменні дати діячів історії, культури, літератури, мистецтва»:

7. ВПРОВАДЖЕННЯ ТА РОЗВИТОК ІНФОРМАЦІЙНИХ ТЕХНОЛОГІЙ:

7.1. Інформаційні ресурси.

- Розвиток електронних ресурсів (Бази даних: доповнити, редагувати, формування бібліотечного фонду електронними виданнями, виключити застарілі дані з БД, продовжити наповнення повнотекстових БД).

- Продовжити роботу в АБІС ІРБІС.

- Адміністрування та наповнення веб – сайтів ЦМПБ та ДЦБ, сторінок бібліотек в соціальних мережах (продовжити ведення блогів (створення нових розділів), сторінок в соціальних мережах:

• Робота Центру вільного доступу до Інтернету ЦМПБ:

• Робота з Web-сайтом ЦМПБ www.lib-krm.org:

• Робота на сайті «Об'єднаної віртуальної довідкової служби» (<http://www.chl.kiev.ua>):

• Робота Інтернет-центру ДЦБ ім. О. Пушкіна:

• Робота з Web-сайтом ДЦБ ім. О. Пушкіна <http://book-house.org>.

7.2. Розвиток інформаційних технологій для задоволення потреб користувачів:

□ **Продовжити:**

- здійснення пошуку тематичної інформації в Інтернет за замовленням – (показати загальний обсяг – наприклад 450);

- робота зі складання тематичних веббіографічних списків – кількість списків;

- надання консультативної допомоги користувачам при роботі в Інтернет, пошуку інформації – кількість консультацій;

- обробка бібліотечної електронної пошти, здійснювати зворотній зв'язок – кількість загальна;

- виконання віртуальних довідок – кількість;

- здійснювати електронну доставку документів – кількість відправлень.

Надання консультаційної допомоги:

- для проходження ЗНО;
- в системі електронних дошок оголошень;
- для дистанційного навчання;
- для спілкування в соціальних мережах;
- для оформлення в дошкільні заклади дітей;
- в системі «Електронний щоденник» тощо;
- продовжити навчання незахищених верств населення основам комп'ютерної грамотності (груп).

Організація тренінгів з:

Е-урядування:

- продовжити навчання користувачів основам електронного урядування (кількість тренінгів).

Е-демократія: (кількість тренінгів):

- знайомство з державною системою електронних звернень громадян до органів державної влади та органів місцевого самоврядування;
- допомога в пошуку роботи на єдиному порталі Державної служби зайнятості;
- подання скарг або звернень до органу пенсійного фонду України;
- доступ до особових рахунків комунальних служб та оплата комунальних платежів;
- звернення громадян до міського голови через електронну приймальню;
- доступ до нормативних актів Краматорської міської ради.

Е-освіта:

- огляд сайтів навчальних закладів, що надають послуги дистанційної освіти;
- можливості електронного подання заяви на вступ до навчальних закладів;
- можливості всеукраїнської освітньої мережі «Щоденник.ua»;
- використання Інтернет-ресурсів для підготовки до ЗНО і пробного тестування.

Е-культура:

- знайомство з електронними ресурсами бібліотек міста (доступ до ЕК);
- замовлення електронних документів он-лайн через електронні сервіси бібліотек України;
- можливості замовлення квитків на концерти, вистави, кіносеанси в закладах культури України;
- знайомство з електронними бібліотеками тощо.

Е-комерція:

- резервування та придбання проїзних пасажирських документів;
- можливості використання послуг інтернет-магазинів, аптек;
- електронна бухгалтерська звітність;
- поштові перекази, платежі, повідомлення на сайті «Укрпошти» тощо.

Виконання довідок за допомогою ресурсів Інтернету і власних БД – загальна кількість.

Використання презентаційних пакетів з метою реклами електронних продуктів, наприклад:

- портал державних послуг: зміст і структура
- електронні сервіси житлово-комунальної сфери
- послуги охорони здоров'я онлайн
- електронні послуги недержавних організацій тощо.

«Бібліотека і влада: інформаційне забезпечення»

- Інформаційні потреби користувачів будуть задовольнятися шляхом поповнення власних БД: (перелік);

- За допомогою електронних ресурсів підготувати і провести: (презентації місцевих ресурсів, он-лайн огляди тощо);

Продовжити роботу з модернізації та технічної підтримки комп'ютерного парку (конкретизувати, що саме необхідно, в реальних обсягах).

7.3. Бібліотека і влада: інформаційне забезпечення (Діяльність пунктів доступу громадян до офіційної інформації (ПДГ));

8 МЕТОДИЧНО - ІННОВАЦІЙНА ДІЯЛЬНІСТЬ. ПРОФЕСІЙНИЙ РОЗВИТОК ФАХІВЦІВ. СОЦІОЛОГІЯ:

Дослідження:

- Всеукраїнське соціологічне дослідження «Сучасний стан краєзнавчої діяльності бібліотек України для дітей» (II - III кв.);
- Всеукраїнський моніторинг «Мультимедійні технології у спектрі професійних навичок сучасного бібліотекаря» (III - IV кв.);
- Всеукраїнський моніторинг «Незадоволений читацький попит на сучасну українську книгу в бібліотеках для дітей» (IV кв.).

* Провести вивчення читацьких потреб і стан їх задоволення шляхом:

- індивідуальні бесіди з користувачем
- анкетування
- опитування (експрес-, міні-, флеш- бліц- та інше)

* Продовжити вивчення читання користувачів шляхом аналізу формулярів груп, що спостерігаються (молоді, юнацтва, «Втрачений читач»(аналіз пустих формулярів)).

План підвищення кваліфікації бібліотечних працівників ЦСПБ та інших відомств м. Краматорська на 2022 рік

№ п/п	Теми заходів	Форма	Категорія спеціалістів	Дата	Місце проведення	Кільк уч-в.	Відповідальні
1	Школа комп`ютерної грамотності	Школа	Бібл. спеціалісти ЦМПБ та бібліотек-філій	10.02 28.04 08.09 08.12	ЦМПБ	15	Шульцева Н.А. Лісіченко О.М.
2	Українська мова за професійним спрямуванням	Курси	Бібл. спеціалісти ЦМПБ та бібліотек-філій	Протягом року	ЦМПБ	30	Вірко Н.Г. Муравльова О.В.
3	Для кураторів бібліотек-філій	Методична година	Бібл. спеціалісти ЦМПБ та бібліотек-філій	20.01	ЦМПБ	15	Вірко Н.Г.

4	«Шкільний бібліотекар на шляху цифровізації»	Семинар тренінг	Бібл. спеціалісти шкільних бібліотек (1 підгрупа 2 підгрупа)	Лют.	ЦМПБ	15	Шульцева Н.А. Лісіченко О.М.
5	«Профілактика стресу та професійного вигорання бібліотекарів»	Тренінг	Бібл. спеціалісти ЦМПБ та бібліотек-філій	21.04	ЦМПБ	20	Вірко Н.Г.
6	«Центральна міська публічна бібліотека: сучасні виклики та орієнтири розвитку»	Міський семінар	Бібліотечна спільнота міста	13.10	ЦМПБ	50	Вірко Н.Г. керівники структурних підрозділів ЦМПБ
7	«Роль бібліотеки у забезпеченні інформаційних потреб громади сучасними методами»	Бібліотечний візит	Бібл. спеціалісти ЦМПБ та бібліотек-філій	17.11	Бібл. - філ. №19	25	Лобанова Н.А. Вірко Н.Г.
8	Атестація	Атестація	Бібл. спеціалісти ЦМПБ та бібліотек-філій	24.11	ЦМПБ	10	Лісіченко О.М. Вірко Н.Г.

9. ДОКУМЕНТНІ РЕСУРСИ: РОЗВИТОК ТА ЗБЕРЕЖЕННЯ. ДОВІДКОВО – БІБЛІОГРАФІЧНИЙ АПАРАТ

9.1. Формування документних ресурсів: Комплектування фонду бібліотеки на різних носіях інформації

* Проводити вивчення читацького попиту для якісного формування бібліотечного фонду

* Здійснювати моніторинг поповнення бібліотечних фондів від Українського інституту книги

9.2. Обробка видань

9.3. Вивчення складу та використання бібліотечного фонду:

Загальносистемне:

- вивчення стану фонду статистичним методом за 2021 рік (січень 2022 р.);
- вивчити незадоволений попит користувачів на сучасну українську книгу (IV кв. 2022 р.);
- вивчення використання фонду періодичних видань (IV кв. 2022 р.);

9.4. Збереження бібліотечного фонду

Здійснити переоблік бібліотечних фондів:

- Центральна міська публічна бібліотека (ЦК, аб, ч/з) – I-IV кв.
- перевірки цінної літератури – бібліотеки-філії № 2 та № 17 – II кв.

9.5. Система каталогів і картотек.

- Продовжити ведення: (перелік усіх каталогів, картотек, плановий обсяг їхнього поповнення, розписати статті, розставити, вилучити картки, створити актуальні рубрики тощо);
- Продовжити ведення тематичних папок - досьє тощо (конкретизувати).

10. ДОВІДКОВО – БІБЛІОГРАФІЧНА ТА ІНФОРМАЦІЙНА ДІЯЛЬНІСТЬ

10.1. Система довідково – інформаційного обслуговування:

- здійснювати довідково – бібліографічне обслуговування користувачів відповідно до їх запитів;
- провести вивчення інформаційних потреб користувачів за допомогою аналізу бібліографічних довідок

10.2. Удосконалення системи інформаційно – бібліографічного обслуговування:

- провести Дні інформації (в т.ч. про нові надходження);
- інформаційні години, огляди та інше

10.3. Здійснювання індивідуального та групового інформування:

- Кількість абонентів індивідуальної інформації;
- Кількість повідомлень для абонентів індивідуальної інформації;

- Кількість абонентів групової інформації;
- Кількість повідомлень для абонентів групової інформації

10.4. Формування інформаційної культури користувачів:

- провести: бібліо – квести, бібліотечні уроки, бесіди – консультації;
- продовжити надання допомоги користувачам у складанні списків літератури та інше.

10.5. Створення джерел бібліографічної інформації:

Підготувати та видати: (б/ф посібники, списки нових надходжень, інформац. Листівки, рекомендаційні списки літератури та інше.)

11. Управління колективом, забезпечення діяльності та розвитку бібліотек

* Рада при директорі

План роботи Ради при директорі централізованої системи публічних бібліотек на 2022 рік

№ п/п	Тематика	Терм. викон.	Хто готує	Відповідальний
1	2	3	4	
1.	Підсумки роботи централізованої системи публічних бібліотек м. Краматорська за 2021 рік та перспективи 2022 року	17.02	Труш Н.В.	Труш Н.В.
1.1	Підвищення рівня патріотичного виховання дітей та підлітків через соціокультурну діяльність ЦМПБ та її бібліотек-філій.	17.02	Бахман Г.Л.	Труш Н.В.
1.2	Виконання Рішення № 4 Ради при директорі ЦМПБ від 18.03.2021 р. «Виконання Закону України «Про бібліотеки і бібліотечну справу» бібліотеки-філії № 6 ім. Т.Г. Шевченка»	17.02	Левченко О.О.	Труш Н.В.
1.3	Моніторинг діяльності Дмитрівської сільської бібліотеки,	17.02	Вірко Н.Г.	Труш Н.В.
1.4	Підсумки проведення переобліку бібліотечного фонду бібліотек - філій у 2020-2021рр.	17.02	Дорошенко І.Б.	Труш Н.В.
2.	Моніторинг діяльності бібліотек – філій ім.В.Маяковського, ім.В.Короленка, ім.У.Громової, ім.М.Некрасова за 2021 рік	14.04	Азарова Т.М., Хімич О.В., Фалько О.А., Андріянова О.Ю.	Труш Н.В.
2.1	Самозвіт провідного бібліотекаря відділу комплектування та обробки літератури ЦМПБ Сільченко Ю.О.	14.04	Сільченко Ю.О.	Труш Н.В.
2.3	Підсумки роботи ЦМПБ та бібліотек – філій за 1 квартал 2022 року	14.04	Зав. відділами, зав. філіями	Труш Н.В.
3.	Експертно – діагностичний аналіз діяльності бібліотеки – філії №11 ім.Л.Українки	07.07	Ревська О.М. Подпала І.І.,	Труш Н.В.

			Віденсва Г.Б.	
3.1	Моніторинг діяльності бібліотек – філій ім.М.Светлова, М.Коцюбинського, А.Чехова	07.07.	Коротких О.М., Кириленко Т.М., Безсмертна О.В.	Труш Н.В.
3.2	Самозвіт завідуючого відділом обслуговування ДЦБ ім.О.Пушкіна Сальнікової А.М.	07.07.	Сальнікова А.М.	Труш Н.В.
3.3	Підсумки роботи ЦМПБ та бібліотек – філій за 1 півріччя 2022 року	07.07.	Зав. відділами , зав. філіями	Труш Н.В.
4.	Експертно – діагностичний аналіз діяльності бібліотеки – філії №12 ім.П.Мирного	06.10	Лісіченко О.М., Азарова Т.М., Рибальченко О.М	Труш Н.В.
4.1	Моніторинг діяльності бібліотек – філій: бібліотеки ім.С.Єсеніна, ім. М.Рибалка	06.10	Кириленко Т.М., Шпіт Л.М.	Труш Н.В.
4.2	Самозвіт провідного бібліотекаря відділу обслуговування ЦМПБ Андріянової О.Ю.	06.10	Андріянова О.Ю.	Труш Н.В.
4.3	Підсумки роботи ЦМПБ та бібліотек – філій за 9 місяців 2022 року	06.10	Зав. відділами , зав. філіями	Труш Н.В.
5.	Затвердження учбових планів підвищення кваліфікації бібліотечних працівників ЦСПБ на 2023 рік	10.11	Вірко Н.Г.	Труш Н.В.
5.1	Затвердження плану роботи Ради при директорі на 2023 рік	10.11	Труш Н.В.	Труш Н.В.
5.2	Затвердження плану роботи ЦСПБ на 2023 рік (основні показники)	10.11	Зав. структур. підрозд. ЦСПБ	Труш Н.В.

12. Адміністративно-господарська діяльність. Охорона праці

- Розробити плани роботи з охорони праці, техніки безпеки, виробничої санітарії та протипожежної безпеки і виконувати роботу згідно з планом.

1 кв. (заступник директора з АГД)

- Провести перевірку технічного стану основних матеріальних цінностей і у разі необхідності списати з укладанням необхідної документації

II кв. (заступник директора з АГД)

- Розробити план заходів з підготовки до роботи в осінньо-зимовий період, план підготовки опалювальної системи в бібліотеках і виконувати роботи згідно з планом

II-III кв. (заступник директора з АГД, зав. бібл.-філ.)

- Підготувати і провести щорічну інвентаризацію майна ЦМПБ і бібліотек-філій

IV кв. (заступник директора з АГД, зав. бібл.-філ.)

- Здійснювати постійний контроль щодо дотримання правил трудового розпорядку, чистоти і порядку, як в приміщеннях бібліотек, так і на прилеглих територіях

I-IV кв. (директор, заступник директора з АГД, зав.структ. підр., голова профспілки)

- Обновити номенклатуру справ на 2022 рік згідно з типовим переліком

I кв. (заступник директора)

- Заходи, спрямовані на покращення умов праці, комфортності та затишку:

* Виконати капітальний ремонт даху, фасаду будинку, внутрішніх приміщень ЦМПБ (за наявності фінансування)

I-IV кв. (директор)

* Провести заміну вікон на металопластикові бібл.-філ. № 17 ім. А.П.Чехова (за наявності фінансування)

I-IV кв.

* Провести капітальний ремонт книгосховища ДЦБ ім.. О. Пушкіна (за наявності фінансування)

I-IV кв.

* Провести капітальний ремонт внутрішніх приміщень бібл.-філ. № 8 ім. М.Светлова (за наявності фінансування)

I-IV кв.

* Скласти кошторисну документацію на капітальний ремонт бібл.-філ. № 17 ім. А.П.Чехова (за наявності фінансування)

I-IV кв.

Колеги – ювіляри 2022:

Левченко Олена Олексіївна.....	04.01.1967	55
Яковенко Ольга Олександрівна.....	16.01.1957	65
Гончарук Віктор Макарович.....	16.02.1962	60
Победаш Галина Анатоліївна.....	02.03.1962	60
Труш Наталія Валеріївна.....	11.03.1972	50
Сальнікова Анна Миколаївна.....	30.04.1972	50
Мельник Людмила Михайлівна.....	12.06.1952	70

Медведева Світлана Леонідівна.....	10.07.1967	55
Павлецова Ірина Олександрівна.....	13.07.1967	55
Шарабан Лариса Миколаївна.....	19.07.1962	60
Хіміч Ольга Вікторівна.....	20.07.1957	65
Макарова Ірина Миколаївна.....	26.07.1962	60
Азарова Тетяна Миколаївна.....	10.08.1962	60
Отич Надія Іванівна.....	11.08.1962	60
Верещагіна Ольга Вікторівна.....	12.08.1972	50
Ліскова Світлана Андріївна.....	20.08.1962	60
Чабанова Людмила Миколаївна.....	01.09.1967	55
Безсмертна Олена Владиславівна...	05.09.1967	55
Шевченко Світлана Володимирівна..	08.09.1962	60
Подгорна Катерина Іванівна.....	09.09.1952	70
Єгупов Геннадій Олексійович.....	01.10.1972	50
Ревська Олена Миколаївна.....	13.10.1972	50
Кузіна Ірина Миколаївна.....	16.10.1972	50
Москаленко Раїса Іванівна.....	19.10.1957	65
Фалько Ольга Анатоліївна.....	04.12.1962	60

Бібліотеки – ювіляри 2022:

ЦМПБ - 85 років

Бібліотека-філія № 6 ім. Т.Шевченка - 70 років

Бібліотека-філія № 7 ім. М.Некрасова - 70 років

Бібліотека-філія № 19 ім. М.Рибалка - 35 років

Корисні посилання:

1. Бібліотека в соціальній мережі Фейсбук – оформлюємо сторінку бібліотеки. Практичний порадник:

<http://library.kharkov.ua/libdruk/LibKh-0000000331.pdf>

2. Розширення асортименту послуг бібліотек області в громаді.
(з досвіду роботи бібліотек Харківської області)

<http://library.kharkov.ua/libdruk/LibKh-0000000334.pdf>

3. Бібліотека в Instagram де брати ідеї та натхнення. Інформаційно-методичні матеріали:
<http://library.kharkov.ua/libdruk/LibKh-00000000299.pdf>
4. Бібліотека в Instagram як створити профіль бібліотеки. Практичний poradnik:
<http://library.kharkov.ua/libdruk/LibKh-00000000283.pdf>
5. Бібліотека в соціальній мережі Фейсбук – оформлюємо сторінку бібліотеки. Практичний poradnik:
<http://library.kharkov.ua/libdruk/LibKh-00000000331.pdf>
6. Примірна тематика районних і міських семінарів бібліотечних працівників на 2021 рік: Методичні матеріали
<http://library.kharkov.ua/libdruk/LibKh-00000000316.pdf>
7. «Простір традиційних бібліотек - Простір сучасної бібліотеки - фокус-зони»: Інформаційно методичні матеріали
<http://library.kharkov.ua/libdruk/LibKh-00000000311.pdf>
8. Електронно-інформаційні ресурси в бібліотечній справі. Створення власного контенту: методичні рекомендації
<http://library.kharkov.ua/libdruk/LibKh-00000000140.pdf>
9. Професійний інформаційний пошук в Інтернет для працівників бібліотек: метод. Рекомендації
<http://library.kharkov.ua/libdruk/LibKh-00000000252.pdf>
10. Глобальні цілі сталого розвитку: як бібліотеки можуть сприяти розвитку суспільства?: метод. поради
https://library.te.ua/wp-content/uploads/2020/02/2019_10-targets.pdf